

POLSKI ZWIĄZEK JEŹDZIECKI

PRZEPISY O OSOBACH OFICJALNYCH

Wydanie 1.2 ważne od 10/01/2020, aktualizacja 27/05/2020

Spis treści

ROZDZIAŁ I PRZEPISY WSTĘPNE	8
Artykuł 1 WPROWADZENIE	8
Artykuł 2 KOLEGIUM SĘDZIÓW PZJ	8
Artykuł 3 KOLEGIUM SĘDZIÓW WZJ	9
Artykuł 4 OBSADY OSÓB OFICJALNYCH	10
Artykuł 5 WAŻNOŚĆ WYNIKÓW ZAWODÓW	11
Artykuł 6 KOSZTY OSÓB OFICJALNYCH	12
Artykuł 7 LICENCJE I UPRAWNIENIA OSÓB OFICJALNYCH	14
Artykuł 8 KURSY I SEMINARIA OSÓB OFICJALNYCH	15
Artykuł 9 EWIDENCJA OSÓB OFICJALNYCH	17
Artykuł 10 OSOBY OFICJALNE Z UPRAWNIENIAMI MIĘDZYNARODOWYMI	17
Artykuł 11 OCENA DZIAŁALNOŚCI OSOBY OFICJALNEJ	18
Artykuł 12 ODZNAKI SĘDZIOWSKIE	19
Artykuł 13 HONOROWA STATUETKA KOLEGIUM SĘDZIÓW	19
ROZDZIAŁ II SĘDZIOWIE	20
Artykuł 14 SĘDZIA JEŹDZIECKI	20
Artykuł 15 KLASY SĘDZIOWSKIE	21
Artykuł 16 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI UJEŹDŻENIA	23
Artykuł 17 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI SKOKÓW PRZEZ PRZESZKODY	24

Artykuł 18 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI WSZECHSTRONNEGO KONKURSU KONIA WIERZCHOWEGO.....	26
Artykuł 19 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI POWOŻENIA.....	28
Artykuł 20 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI WOLTYŻERKI	30
Artykuł 21 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI SPORTOWYCH RAJDÓW KONNYCH	31
Artykuł 22 UPRAWNIENIA SĘDZIÓW Z KLASĄ 1	32
Artykuł 23 SĘDZIA PROMOTOR	32
Artykuł 24 EGZAMIN PROMOCYJNY	33
Artykuł 25 WYKŁADOWCY KURSÓW PODSTAWOWYCH I SEMINARIÓW LICENCYJNYCH SĘDZIOWSKICH.....	34
Artykuł 26 KOMISJA SĘDZIOWSKA	35
Artykuł 27 ZESPÓŁ ORZEKAJĄCY KOMISJI SĘDZIOWSKIEJ	35
Artykuł 28 SĘDZIA GŁÓWNY ZAWODÓW.....	35
Artykuł 29 ZASTĘPCA SĘDZIEGO GŁÓWNEGO	36
Artykuł 30 DELEGAT SĘDZIOWSKI PZJ/WZJ.....	37
Artykuł 31 ARBITER STYLU JEŹDŹCA, KWALIFIKATOR, ARBITER STYLU KONIA	38
Artykuł 32 WYPOSAŻENIE SĘDZIEGO	38
Artykuł 33 STRÓJ SĘDZIOWSKI	38
Artykuł 34 SĘDZIOWIE SENIORZY	39
ROZDZIAŁ III KOMISARZE	39
Artykuł 35 DZIAŁANIA KOMISARZY JEŹDZIECKICH	39

Artykuł 36 KOMISARZ JEŹDZIECKI	40
Artykuł 37 KLASY KOMISARZY	40
Artykuł 38 UPRAWNIENIA KOMISARZA I WYMOGI PROMOCYJNE	40
Artykuł 39 KOMISARZ PROMOTOR	41
Artykuł 40 KURSY I SEMINARIA KOMISARZY	42
Artykuł 41 WYKŁADOWCY KURSÓW/SEMINARIÓW DLA KOMISARZY	42
Artykuł 42 KOMISARZ GENERALNY PZJ.....	43
Artykuł 43 SZEF KOMISARZY ZAWODÓW	43
Artykuł 44 KOMISARZ ZAWODÓW	44
Artykuł 45 WYPOSAŻENIE KOMISARZA	44
Artykuł 46 STRÓJ KOMISARZA.....	45
ZAŁĄCZNIK I - MINIMALNY SKŁAD OSÓB OFICJALNYCH.....	46
ZAŁĄCZNIK II - IDENTYFIKATOR KOMISARZA PZJ	54
ZAŁĄCZNIK III - PRZEPISY PRZEJŚCIOWE	55
ROZDZIAŁ IV GOSPODARZE TORU.....	56
Artykuł 47 ZASADY OGÓLNE.....	56
Artykuł 48 NADAWANIE UPRAWNIENÍ GOSPODARZA TORU	56
Artykuł 49 ZAWIESZANIE UPRAWNIENÍ GOSPODARZY TORU	56
Artykuł 50 WYNAGRODZENIE GOSPODARZY TORU	57
Artykuł 51 EWIDENCJA GOSPODARZY TORU	57
Artykuł 52 GOSPODARZ TORU NA ZAWODACH	57

Artykuł 53 KRAJOWY GOSPODARZ TORU	57
Artykuł 54 PROMOTOR	57
Artykuł 55 SZKOLENIA GOSPODARZY TORU	58
Artykuł 56 UPRAWNIENIA I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI SKOKÓW PRZEZ PRZESZKODY	58
Artykuł 57 UPRAWNIENIA I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI WSZECHSTRONNEGO KONKURSU KONIA WIERZCHOWEGO.....	61
Artykuł 58 UPRAWNIENIA I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI POWOŻENIA	64
ROZDZIAŁ V DELEGACI TECHNICZNI	66
Artykuł 59 ZASADY OGÓLNE.....	66
Artykuł 60 WYNAGRODZENIE DELEGATÓW TECHNICZNYCH	66
Artykuł 61 EWIDENCJA DELEGATÓW TECHNICZNYCH.....	66
Artykuł 62 DELEGAT TECHNICZNY NA ZAWODACH.....	66
Artykuł 63 KRAJOWY DELEGAT TECHNICZNY	67
Artykuł 64 PROMOTOR	67
Artykuł 65 SZKOLENIA DELEGATÓW TECHNICZNYCH.....	67
Artykuł 66 DELEGAT TECHNICZNY W KONKURENCJI SKOKÓW PRZEZ PRZESZKODY.....	67
Artykuł 67 DELEGAT TECHNICZNY W KONKURENCJI WSZECHSTRONNEGO KONKURSU KONIA WIERZCHOWEGO	68
Artykuł 68 DELEGAT TECHNICZNY W KONKURENCJI POWOŻENIA	72
ROZDZIAŁ VI LEKARZE WETERYNARII	75
Artykuł 69 ZASADY OGÓLNE.....	75

Artykuł 70 ZASADY ZDOBYWANIA UPRAWNIEŃ LEKARZA WETERYNARII PZJ.....	76
Artykuł 71 ZAWIESZANIE UPRAWNIEŃ LEKARZY WETERYNARII	76
Artykuł 72 WYNAGRODZENIE LEKARZY WETERYNARII	76
Artykuł 73 EWIDENCJA LEKARZY WETERYNARII	77
Artykuł 74 DELEGAT WETERYNARYJNY PZJ.....	77
Artykuł 75 OFICJALNY LEKARZ WETERYNARII ZAWODÓW.....	78
Artykuł 76 ASYSTUJĄCY LEKARZ WETERYNARII	79
Artykuł 77 PRYWATNY LEKARZ WETERYNARII ZAWODNIKA LUB EKIPY.....	79
Artykuł 78 LEKARZ WETERYNARII NA ZAWODACH SZCZEBLA REGIONALNEGO	79
Artykuł 79 STRÓJ LEKARZA WETERYNARII	80
Artykuł 80 ZASADY ZDOBYWANIA UPRAWNIEŃ LEKARZA WETERYNARII PZJ.....	80

Polski Związek Jeździecki prosi wszystkie osoby zaangażowane w jakikolwiek sposób w sporty konne, o przestrzeganie poniżej przedstawionego kodeksu oraz zasady, że dobrostan konia jest najważniejszy.

Dobrostan konia musi być zawsze uwzględniany w sportach konnych i nie może być podporządkowany współzawodnictwu sportowemu ani celom komercyjnym.

KODEKS POSTĘPOWANIA Z KONIEM

- I. Na wszystkich etapach treningu i przygotowań konia do startów, dobrostan konia musi stać ponad wszelkimi innymi wymaganiami. Dotyczy to stałej opieki, metod treningu, starannego obrządku, kucia oraz transportu.
- II. Konie i jeźdźcy muszą być zdrowi, kompetentni i wytrenowani, zanim wezmą udział w zawodach. Dotyczy to także stosowanych leków, środków medycznych oraz zabiegów chirurgicznych zagrażających dobrostanowi konia lub ciąży klaczy, oraz przypadków nadużywania pomocy medycznej.
- III. Zawody nie mogą zagrażać dobrostanowi konia. Należy zwracać szczególną uwagę na teren zawodów, stan techniczny podłoża, warunki stajenne i atmosferyczne, kondycję koni i ich bezpieczeństwo, także podczas podróży powrotnej z zawodów.
- IV. Należy dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić koniom staranną opiekę po zakończeniu zawodów, a także humanitarne traktowanie po zakończeniu kariery sportowej. Dotyczy to właściwej opieki weterynaryjnej, leczenia obrażeń odniesionych na zawodach, spokojnej starości, ewentualnie eutanazji.
- V. Polski Związek Jeździecki usilnie zachęca wszystkie osoby działające w jeździectwie do stałego podnoszenia swojej wiedzy oraz umiejętności dotyczących wszelkich aspektów współpracy z koniem.

CZĘŚĆ I

OSOBY OFICJALNE PODLEGAJĄCE KOLEGIUM SĘDZIÓW PZJ

ROZDZIAŁ I PRZEPISY WSTĘPNE

Artykuł 1 WPROWADZENIE

Niniejsze przepisy regulują funkcjonowanie osób oficjalnych Polskiego Związku Jeździeckiego, które są powoływane do pełnienia określonych funkcji na zawodach jeździeckich w celu rozegrania ich zgodnie z obowiązującymi przepisami PZJ.

Osoby oficjalne podlegają Kolegium Sędziów Polskiego Związku Jeździeckiego (KS PZJ) z wyłączeniem nadawania :

- uprawnień delegatom technicznym, gospodarzom toru, lekarzom weterynarii, arbitrom stylu jeźdźca, arbitrom stylu konia, kwalifikatorom,
- uprawnień wykładowców na kursach i seminariach dla delegatów technicznych, gospodarzy toru i lekarzy weterynarii,
- uprawnień promotorów przy awansie dla delegatów technicznych, gospodarzy toru i lekarzy weterynarii.

Osobami oficjalnymi powoływanymi na zawody są:

- sędziowie: sędzia główny, sędzia delegat PZJ/WZJ, członkowie komisji sędziowskiej, sędziowie pomocniczy, arbitrzy stylu jeźdźca, arbitrzy stylu konia,
- komisarze: szef komisarzy, komisarze, asystenci komisarza,
- delegat techniczny, asystent delegata technicznego,
- gospodarz toru i asystenci gospodarza toru,
- delegat weterynaryjny, członkowie komisji weterynaryjnej, lekarz weterynarii zawodów.

Artykuł 2 KOLEGIUM SĘDZIÓW PZJ

Kolegium Sędziów PZJ jest powoływane przez Zarząd PZJ:

- działa w oparciu o Regulamin Kolegium Sędziów PZJ,
- współpracuje z Kolegiami Sędziów Wojewódzkich Związków Jeździeckich,
- współpracuje z komisjami sportowymi konkurencji jeździeckich,
- proceduje zmiany w przepisach i regulaminach zgodnie z przyjętymi

- zasadami,
- zatwierdza, osoby oficjalne na zawody ogólnopolskie,
  - opiniuje (w zakresie składu osób oficjalnych) propozycje zawodów międzynarodowych przed wysłaniem ich do zatwierdzenia przez biuro PZJ do FEI,
  - nadaje klasy sędziom/komisarzom,
  - opiniuje i zatwierdza zgłoszenia kandydatów na kursy promocyjne FEI,
  - nadaje/pozbawia uprawnienia promotorów,
  - nadaje/pozbawia uprawnienia wykładowców kursów podstawowych i seminariów licencyjnych,
  - organizuje/zatwierdza kursy podstawowe i seminaria licencyjne,
  - dokonuje oceny osób oficjalnych,
  - przyznaje wyróżnienia i nagrody, lub zgłasza takie wnioski do Zarządu PZJ,
  - wnioskuje do Zarządu o zawieszenie licencji sędziowskich/komisarycznych,
  - rozpatruje wszelkie zgłoszenia dotyczące pracy osób oficjalnych podlegających KS PZJ na wszystkich zawodach (regionalnych, ogólnopolskich, międzynarodowych) organizowanych w kraju, skierowanych do KS PZJ oraz decyduje o dalszym toku postępowania,
  - podejmuje decyzje dotyczące spraw związanych z przebiegiem zawodów w zakresie działań w kontekście zgodności z Regulaminami i Przepisami oraz innymi regulacjami PZJ,
  - wnioskuje do Zarządu o zawieszenie/pozbawienie uprawnień osób oficjalnych,
  - jest instancją odwoławczą w sprawach kierowanych do KS WZJ,
  - jest ostateczną instancją interpretującą wątpliwości co do zapisów regulujących rozgrywanie zawodów we wszystkich konkurencjach,
  - podejmuje decyzje dotyczące określenia ważności wyników zawodów,
  - jest odpowiedzialne za organizację egzaminów centralnych.

Artykuł 3 KOLEGIUM SĘDZIÓW WZJ

1. Każdy Wojewódzki Związek Jeździecki powołuje kolegium sędziów, które organizuje pracę sędziów na swoim terenie.
2. KS WZJ jest powoływane zgodnie ze statutem lub przyjętym regulaminem wyboru władz okręgu.
3. Kolegium Sędziów WZJ:
  - prowadzi ewidencję sędziów działających na terenie danego WZJ,
  - zatwierdza propozycje zawodów regionalnych,

- organizuje kursy podstawowe i seminaria licencyjne,
- zgłasza sędziów kandydatów do awansu,
- dokonuje oceny sędziów,
- wnioskuje do KS PZJ o podjęcie działań w stosunku do osób oficjalnych zgodnie z właściwością KS PZJ,
- podejmuje decyzje dotyczące określenia ważności wyników zawodów regionalnych rozgrywanych na terenie danego WZJ-tu,
- rozpatruje wszelkie zgłoszenia dotyczące pracy osób oficjalnych na zawodach regionalnych i towarzyskich, skierowane bezpośrednio do KS WZJ oraz decyduje o dalszym toku postępowania,
- jest odpowiedzialna za organizację egzaminów promocyjnych leżących w gestii WZJ.

Artykuł 4 OBSADY OSÓB OFICJALNYCH

1. Minimalny obowiązkowy skład osób oficjalnych na zawodach różnej rangi dla każdej z konkurencji zawiera Załącznik I do niniejszych przepisów.
2. Kolegium Sędziów PZJ powołuje w porozumieniu z organizatorem osoby oficjalne na zawody rangi:
  - Mistrzostwa Polski,
  - Puchar Polski,
  - Halowe Mistrzostwa Polski,
  - Halowy Puchar Polski,
  - Finał Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży.
3. Kolegium Sędziów PZJ w porozumieniu z organizatorem wyznacza delegata sędziowskiego PZJ na zawody ogólnopolskie.
4. Kolegium Sędziów WZJ w porozumieniu z organizatorem wyznacza delegata sędziowskiego WZJ na zawody regionalne.
5. Osoby oficjalne, poza wskazanymi w punktach 3,4 proponowane są przez organizatora, a zatwierdzane przez KS PZJ/WZJ.
6. Uzgodnienie z osobami oficjalnymi powołania na zawody oraz ustalenie terminu przyjazdu należy do obowiązków organizatora zawodów.
7. O każdej zmianie w składzie osób oficjalnych organizator zobowiązany jest powiadomić i uzyskać akceptację Kolegium Sędziów PZJ/WZJ.
8. Zmiany w składzie osób oficjalnych w uprzednio zatwierdzonych propozycjach zawodów kalendarza PZJ oraz zmiany w składzie osób oficjalnych odnotowane w sprawozdaniach delegatów sędziowskich PZJ obciążone są opłatą manipulacyjną, której wysokość ustalona jest przez Zarząd PZJ.
9. W przypadku zmian w składzie osób oficjalnych, będących wynikiem działania siły wyższej, takiej jak:
  - choroba, potwierdzona zwolnieniem lekarskim,
  - nieszczęśliwy wypadek lub inne zdarzenie losowe, niedające się

- wcześniej przewidzieć,
- anomalia pogodowe uniemożliwiające przyjazd, opłata manipulacyjna nie będzie naliczana.
10. Osoby oficjalne na zawodach Kalendarza PZJ mogą pełnić tylko jedną funkcję, do której zostały powołane (wyjątki, poza przypadkami opisanymi w Załączniku I, stanowią arbitrzy stylu jeźdźca i konia, którzy mogą pełnić inne funkcje osób oficjalnych zgodnie ze swoimi uprawnieniami).
  11. Osoba oficjalna na zawodach krajowych (regionalnych i ogólnopolskich) nie może wykonywać w czasie trwania zawodów zadań, które przeczą zasadzie „fair play” rywalizacji sportowej, a w szczególności zabrania się trenowania, rozprężania zawodników oraz startowania w tych zawodach.
  12. Udział osoby oficjalnej z innej federacji jeździeckiej w zawodach krajowych i międzynarodowych, rozgrywanych w tym samym miejscu i terminie, jest dozwolony za zgodą KS PZJ.
  13. Udział osoby oficjalnej z innej federacji jeździeckiej w zawodach krajowych, gdzie nie jest wymagana obecność takiej osoby oficjalnej, jest dozwolony za zgodą KS PZJ i wymaga posiadania przez zaproszoną osobę licencji osoby oficjalnej PZJ.

Artykuł 5 WAŻNOŚĆ WYNIKÓW ZAWODÓW

1. Klasyfikacja sportowa zawodników oparta jest na oficjalnych wynikach zawodów. Klasyfikacja ta służy do:
  - przyznania nagród,
  - ustalenia rankingu sportowego zawodników oraz koni,
  - uzyskiwania norm ustalonych dla zdobywania klas sportowych,
  - uzyskiwania kolejnych uprawnień do startów w konkursach.
2. Wyniki zawodów są ważne, jeżeli zawody zostały przeprowadzone zgodnie z warunkami zawartymi w przepisach PZJ. Odpowiedzialność za spełnienie tych warunków ponosi sędzia główny zawodów lub delegat techniczny w wkkw i powożeniu.
3. Wyniki zawodów mogą zostać uznane za nieważne częściowo lub w całości, jeżeli:
  - zawody zostały przeprowadzone w składzie sędziowskim liczbowo mniejszym, niż wymagany,
  - zawody zostały przeprowadzone przez osoby oficjalne nieposiadające wymaganych uprawnień,
  - na oficjalnych wynikach znajdują się zawodnicy, lub konie nieposiadający odpowiednich uprawnień do startu w danym konkursie (próbie) - unieważnienie dotyczy wtedy wyniku pary bez odpowiednich uprawnień,
  - warunki techniczne były niezgodne z wymaganymi dla danego konkursu lub próby,

- w przypadku pozytywnych wyników badań na doping unieważnienie obejmuje parę zawodnik-koń, której dotyczył wynik badania.
4. Decyzję o unieważnieniu wyników zawodów podejmuje Kolegium Sędziów PZJ w odniesieniu do każdego zawodów lub Kolegium Sędziów WZJ w przypadkach dotyczących zawodów regionalnych rozpatrywanych przez KS WZJ.

Artykuł 6 KOSZTY OSÓB OFICJALNYCH

1. Organizator zawodów ponosi pełne koszty:
  - ekwiwalentu,
  - podróży,
  - zakwaterowania,
  - wyżywienia,osób oficjalnych wymaganych do przeprowadzenia zawodów.
2. Ekwiwalent i koszt podróży gospodarza/asystenta toru zawarty jest w kwocie wynagrodzenia za projekt toru przeszkód i prace wykonane podczas zawodów, którą gospodarz toru ustala bezpośrednio z organizatorem zawodów.
3. Ekwiwalent i koszt podróży lekarza weterynarii zawarty jest w kwocie wynagrodzenia, którą lekarz weterynarii zawodów ustala bezpośrednio z organizatorem zawodów.
4. Ekwiwalent i wyżywienie przysługuje za każdy dzień faktycznej i wymaganej obecności osoby oficjalnej (niezależnie od tego czy w danym dniu rozgrywane są konkursy, próby, itp.).
5. Jeżeli na zawodach przeprowadzany jest przegląd koni, który odbywa się w przeddzień rozpoczęcia zawodów, to obecnym na przeglądzie osobom oficjalnym należy się ekwiwalent za ten dzień. Osoby oficjalne, których obecność na przeglądzie jest konieczna to sędzia główny (komisja sędziowska w przypadku WKKW, powożenia), sędzia PZJ, delegat weterynaryjny, lekarze weterynarii i komisarze.
6. Na zawodach krajowych stawka brutto ekwiwalentu dziennego wynosi 5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce, ustalonego za rok poprzedni przez GUS. Dzienny ekwiwalent sędziowski w roku bieżącym jest podany w załączniku do pobrania z oficjalnej strony internetowej PZJ.
7. Osobom oficjalnym przysługuje wymieniony w poniższej tabeli % stawki dziennej ekwiwalentu:

Sędzia główny (wyjątek WKKW i powołenie), delegat techniczny WKKW i powołenie	150 %
Sędzia główny WKKW i powołenie, sędzia PZJ/WZJ, delegat techniczny (skoki, SRK)	125 %
Członkowie komisji sędziowskiej	100%
Szef Komisarzy, komisarze zawodów	
Sędziowie przy przeszkodach w WKKW i powołeniu	

8. Na zawodach międzynarodowych w Polsce stawka dziennego ekwiwalentu dla osób powołanych przez FEI jest zgodna z Przepisami FEI w danej konkurencji. Sędzia polski nie posiadający uprawnień FEI, zatwierdzony przez FEI na zawody międzynarodowe rozgrywane w Polsce otrzymuje stawkę dziennego ekwiwalentu zgodną z Przepisami PZJ.
9. Na zawodach krajowych ekwiwalent przysługuje za czas pracy do 10 godzin. Jeżeli czas pracy sędziów i komisarzy przekroczy 10 godzin organizator zobowiązany jest wypłacić dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 15 % stawki dziennego ekwiwalentu za każdą dodatkową godzinę pracy. Jeżeli ze zgłoszeń przesłanych do organizatora wynika, że czas pracy sędziów i komisarzy przekroczy 12 godzin, organizator zobowiązany jest zapewnić dodatkowych sędziów i komisarzy.
10. Ekwiwalent jest obowiązkowym wynagrodzeniem, które organizator zobowiązany jest wypłacić osobom oficjalnym, zgodnie z wymogami minimalnego składu osób oficjalnych danej konkurencji (Załącznik I).
11. Organizator nie ma obowiązku wypłacania ekwiwalentu osobom oficjalnym odbywającym praktyki (np. sędzia-praktykant), pod warunkiem, że nie stanowią one minimalnego składu osób oficjalnych na danych zawodach.
12. Zabronione jest, pod karą zawieszenia licencji, dotowanie organizatora, w jakiegokolwiek postaci, przez osobę oficjalną, w zamian za powierzenie jej funkcji osoby oficjalnej. Dotyczy to także negocjowania stawki ekwiwalentu (z wyłączeniem Art.6 Pkt. 2 i 3).
13. Do obowiązków sędziego delegata PZJ/WZJ należy odnotowanie, w sprawozdaniu delegata PZJ/WZJ, wypełnienia lub nie obowiązku wynagrodzenia osób oficjalnych przez organizatora, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
14. Koszty podróży:
  - za przyjazd samochodem - wg oficjalnej stawki kilometrowej zgodnie

z liczbą przejechanych kilometrów. Jeżeli jednym samochodem przyjechało kilka osób, to zwrot kosztów przejazdu przysługuje tylko jednej z nich,

- inne środki komunikacji rozliczane są zgodnie z ceną biletu.

15. Zakwaterowanie i wyżywienie:

- Organizator zobowiązany jest zapewnić osobom oficjalnym pokoje 1-2 osobowe z łazienką oraz 3 posiłki dziennie. Jeżeli organizator nie zapewnia wyżywienia, należy się ekwiwalent w wysokości 95 PLN/dzień.
- W przypadku, gdy komisarze muszą pozostać na noc w miejscu rozgrywania zawodów, organizator zobowiązany jest zapewnić komisarzom odpowiednie miejsce do spania w bezpośrednim sąsiedztwie stajni.

Artykuł 7 LICENCJE I UPRAWNIENIA OSÓB OFICJALNYCH

1. Do pełnienia na zawodach funkcji wymienionych w Art. 4, niezbędne jest posiadanie aktualnej licencji osoby oficjalnej PZJ (nie dotyczy lekarzy wet. na zawodach regionalnych, którzy zgodnie z Przepisami Weterynaryjnymi PZJ nie muszą posiadać uprawnień PZJ i lekarzy wet. konkurencji sportowe rajdy konne, gdzie obowiązek posiadania licencji PZJ dotyczy przewodniczącego komisji weterynaryjnej).
2. Licencja wydawana jest przez biuro PZJ na 2 lata kalendarzowe (od 1 stycznia każdego roku parzystego do 31 grudnia roku następnego), na wniosek osoby zainteresowanej, posiadającej ważne uprawnienia osoby oficjalnej, w co najmniej jednej konkurencji jeździeckiej.
3. Okres ważności uprawnień do licencji rozpoczyna się z dniem ukończenia kursu lub seminarium licencyjnego.
4. Okres ważności licencji rozpoczyna się z dniem spełnienia warunków niniejszego artykułu, a kończy z dniem kończącym bieżący, dwuletni okres ważności licencji:
  - po ukończeniu kursu podstawowego/seminarium licencyjnego w IV kwartale danego roku, uprawnienia ważne są do końca roku i przez następne dwa lata kalendarzowe,
  - po ukończeniu kursu podstawowego/seminarium licencyjnego do końca III kwartału danego roku, uprawnienia ważne są w tym i następnym roku kalendarzowym.
5. Wyjątkiem jest licencja lekarza weterynarii PZJ, która jest nadawana na 3 lata.
6. Uzyskanie promocji na wyższą klasę uprawnień nie przedłuża okresu ich ważności.
7. Licencja osoby oficjalnej nadawana jest oddzielnie dla każdej konkurencji. Jeżeli sędzia posiada uprawnienia do licencji w kilku konkurencjach jeździeckich, wnosi opłatę za każdą z nich.

8. Opłata za licencję pobierana jest przez biuro PZJ, a jej koszt ustalany jest przez Zarząd PZJ i publikowany na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
9. Warunki otrzymania licencji:
  - posiadanie ważnych krajowych uprawnień osoby oficjalnej w danej konkurencji jeździeckiej, nabytych w wyniku ukończenia kursu podstawowego lub seminarium licencyjnego (okres ważności licencji, do której prawo nabyto po ukończeniu kursu lub seminarium organizowanego w IV kwartale roku, liczony jest od 1 stycznia roku następnego),
  - wniesienie opłaty za licencję zgodnie z cennikiem PZJ,
  - przesłanie do biura PZJ wniosku o wydanie licencji.
10. Jeżeli sędzia posiada uprawnienia komisarza w danej konkurencji oraz uprawnienia arbitra stylu jeźdźca, arbitra stylu konia, kwalifikatora to wnosi tylko jedną opłatę licencyjną.
11. Otrzymanie licencji przez gospodarzy toru/delegatów technicznych wymaga spełnienia dodatkowych warunków, opisanych w przepisach o gospodarzach toru oraz w przepisach o delegatach technicznych.
12. Otrzymanie licencji przez lekarzy weterynarii wymaga spełnienia dodatkowych warunków, opisanych w przepisach weterynaryjnych.
13. Otrzymanie licencji przez arbitra stylu konia, który nie ma uprawnień sędziego, wymaga spełnienia dodatkowych warunków, opisanych w Regulaminie zdobywania uprawnień arbitra stylu jeźdźca, arbitra stylu konia, kwalifikatora.

Artykuł 8 KURSY I SEMINARIA OSÓB OFICJALNYCH

1. Zorganizowaną formą zdobywania i przedłużenia lub odnowienia ważności uprawnień osób oficjalnych są następujące typy szkoleń:
  - 1.1. Dla sędziów:
    - kurs podstawowy - dający uprawnienia sędziowskie oraz komisaryczne,
    - seminarium licencyjne - przedłużające, odnawiające ważność uprawnień sędziowskich.
  - 1.2. Dla komisarzy:
    - kurs podstawowy - dający uprawnienia sędziowskie oraz komisaryczne,
    - kurs komisaryczny doszkalający, przy promocji na klasę 2, po spełnieniu wymogów opisanych w Rozdz. III, Art. 38, Pkt 2.1,
    - seminarium licencyjne - przedłużające, odnawiające ważność uprawnień komisarycznych.
2. Szkolenia mogą organizować: PZJ/WZJ oraz KS PZJ/WZJ bądź podmioty działające na ich zlecenie.
3. Kursy podstawowe i seminaria licencyjne muszą być organizowane

- oddzielnie dla każdej z konkurencji. Istnieje możliwość przeprowadzenia wspólnych bloków tematycznych w przypadku omawiania zasad konkurencji ujeżdżenia na kursach podstawowych w konkurencji WKKW, powożenia i ujeżdżenia lub zasad konkurencji skoków przez przeszkody podczas kursów podstawowych w konkurencji WKKW i skoków oraz przepisów wspólnych dla wszystkich konkurencji (ogólne, weterynaryjne, itp.).
4. Kursy podstawowe nie mogą pełnić roli seminarium licencyjnego, w którym udział jest warunkiem przedłużenia ważności uprawnień sędziowskich.
  5. Biuro PZJ prowadzi ewidencję wszystkich szkoleń dla osób oficjalnych. Zamiar zorganizowania szkolenia musi zostać zgłoszony za pośrednictwem właściwego WZJ do biura PZJ na obowiązującym formularzu. Po zatwierdzeniu przez KS PZJ składu wykładowców, biuro PZJ nadaje numer szkolenia, a informacja o kursie lub seminarium jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
  6. Kursy podstawowe i seminaria nadające lub przedłużające ważność uprawnień osób oficjalnych mogą prowadzić osoby, posiadające uprawnienia nadane przez KS PZJ do prowadzenia tych szkoleń. Szczegółowe wymogi regulujące funkcjonowanie wykładowców opisane są w rozdziałach dla każdej z grup osób oficjalnych.
  7. Stawka dzienna wynagrodzenia wykładowcy kursów dla osób oficjalnych PZJ zostaje ustalona w wysokości czterokrotnego dziennego podstawowego ekwiwalentu sędziego.
  8. Organizator wyznacza wykładowcę kursu/seminarium. Wykładowcą musi zostać osoba z listy wykładowców kursów/seminariów opublikowanej na stronie PZJ.
  9. Organizator jest odpowiedzialny za zapewnienie wykładowcom zakwaterowania i wyżywienia.
  10. Kurs podstawowy
    - 10.1. Program kursu dla danej konkurencji jest zatwierdzany przez KS PZJ.
    - 10.2. Warunkiem ukończenia kursu jest zdanie egzaminu końcowego.
    - 10.3. Wykładowca jest odpowiedzialny za przeprowadzenie kursu podstawowego zgodnie z obowiązującym programem.
    - 10.4. Ukończenie kursu daje podstawę do uzyskania krajowych uprawnień sędziowskich i komisarycznych oraz nadania 3 klasy sędziowskiej - po odbyciu wymaganej praktyki oraz 3 klasy komisarycznej.
    - 10.5. Uczestnicy kursu zobowiązani są do dostarczenia organizatorowi, do wglądu, wymaganej dokumentacji, przed rozpoczęciem kursu.
    - 10.6. Organizator zobowiązany jest wysłać protokół z kursu do biura PZJ w ciągu 14 dni od daty ukończenia kursu.
    - 10.7. Po zdaniu egzaminu i wypełnieniu wymogów otrzymania licencji, dane nowo mianowanych osób oficjalnych umieszczane są w ewidencji prowadzonej przez biuro PZJ i publikowane na oficjalnej stronie

internetowej PZJ.

11. Seminarium licencyjne

11.1. Program seminarium licencyjnego jest przygotowywany przez wykładowcę seminarium, z zachowaniem wytycznych KS PZJ w zakresie kwestii wymagających omówienia podczas szkolenia.

11.2. Wykładowca może w uzgodnieniu z organizatorem zaprosić doświadczone osoby oficjalne nieposiadające uprawnień do prowadzenia seminarium (np. gospodarza toru, lekarza weterynarii) do współprowadzenia bloków tematycznych.

11.3. Wykładowca jest odpowiedzialny za:

- przeprowadzenie seminarium licencyjnego zgodnie z obowiązującymi wytycznymi KS PZJ i wg samodzielnie przygotowanego programu,
- sporządzenie i podpisanie listy uczestników seminarium licencyjnego wraz z podpisami poświadczającymi obecność, wg obowiązującego wzoru.

11.4. Organizator zobowiązany jest wysłać do biura PZJ listę uczestników seminarium licencyjnego w ciągu 14 dni od daty ukończenia seminarium.

11.5. Ukończenie seminarium licencyjnego daje podstawę do przedłużenia ważności krajowych uprawnień osoby oficjalnej.

12. Seminarium dokształcające

12.1. Dla wszystkich grup osób oficjalnych mogą być organizowane seminaria dokształcające, które służą poszerzeniu i aktualizacji wiedzy.

12.2. Ukończenie seminarium dokształcającego nie powoduje przedłużenia ważności krajowych uprawnień sędziowskich.

Artykuł 9 EWIDENCJA OSÓB OFICJALNYCH

1. Centralną ewidencję osób oficjalnych zawierającą uprawnienia, licencje, odbyte szkolenia, promocje, dane adresowe prowadzi biuro PZJ - zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.
2. KS PZJ przekazuje na bieżąco do biura PZJ informacje o nadanych klasach, zmianach w uprawnieniach osób oficjalnych (promotorów, wykładowców).
3. Aktualne licencje i uprawnienia są publikowane na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
4. Osoby oficjalne mogą pełnić funkcje na zawodach zgodnie ze zdobytymi uprawnieniami, od momentu opublikowania faktu ich otrzymania na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
5. Osoba oficjalna zmieniająca nazwisko, dane kontaktowe (adres zamieszkania, telefon lub adres mailowy) zobowiązana jest zawiadomić o tym na piśmie biuro PZJ.

Artykuł 10 OSOBY OFICJALNE Z UPRAWNIENIAMI MIĘDZYNARODOWYMI

1. Osoba oficjalna, która pełni funkcję na zawodach międzynarodowych

rozgrywanych według przepisów FEI (FEI - Federation Equestre Internationale - Międzynarodowa Federacja Jeździecka) musi posiadać uprawnienia nadane przez Międzynarodową Federację Jeździecką, za wyjątkiem osób w punkcie poniżej.

2. Osoby Oficjalne z uprawnieniami krajowymi (klasa 1 i państwowa lub niższa w przypadku komisarzy) mogą być również wyznaczane do pełnienia oficjalnych funkcji na zawodach międzynarodowych, pod warunkiem, że przepisy FEI danej konkurencji dopuszczają taką możliwość.
3. Procedura zdobywania i utrzymania uprawnień międzynarodowych jest opisana w przepisach FEI poszczególnych konkurencji jeździeckich.
4. Aplikacje kandydatów na kursy FEI przesyła biuro PZJ, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Kolegium Sędziów PZJ.
5. Warunkiem zgłoszenia kandydata na kurs promocyjny FEI jest:
  - posiadanie aktualnej licencji w danej konkurencji jeździeckiej,
  - spełnienie wymogów dotyczących promocji zawartych w przepisach FEI danej konkurencji jeździeckiej,
  - posiadanie min. klasy:
    - sędziowie – klasa 1 sędziowska,
    - komisarze – klasa 1 komisaryczna,
    - gospodarze toru – klasa 1 gospodarza toru w danej konkurencji,
    - lekarze weterynarii – status lekarza weterynarii PZJ,
  - aktywność funkcyjna połączona z przestrzeganiem wysokich norm etycznych.
6. Międzynarodowe uprawnienia są uwidocznione w ewidencji osób oficjalnych prowadzonej przez biuro FEI/PZJ.

Artykuł 11 OCENA DZIAŁALNOŚCI OSOBY OFICJALNEJ

1. Ocena działalności osoby oficjalnej przeprowadzana jest:
  - w przypadku awansu sędziego - przez sędziego-promotora,
  - w przypadku awansu komisarza - przez komisarza-promotora,
  - w przypadku wszelkich spraw dotyczących pracy osób oficjalnych na zawodach skierowanych do KS PZJ/KS WZJ - przez właściwe kolegia.
2. W przypadku oceny działalności merytorycznej lub postawy etycznej sędziego/komisarza, KS PZJ/KS WZJ może:
  - wysłać list gratulacyjny,
  - wystąpić do Kapituły Odznaczeń PZJ z wnioskiem o nadanie Polskiej Honorowej Odznaki Jeździeckiej Srebrnej lub Złotej,
  - wysłać list pouczający,
  - zastosować karę upomnienia, nagany, nagany z ostrzeżeniem,
  - odrzucić wniosek awansowy,

- skierować na seminarium doszkalające,
  - skierować na egzamin kontrolny,
  - cofnąć uprawnienia promotora, wykładowcy (tylko KS PZJ),
  - podjąć decyzję o zakazie pełnienia funkcji sędziego głównego lub sędziego delegata PZJ/ WZJ na określony czas,
  - zawiesić licencję (tylko KS PZJ),
  - wystąpić do Zarządu PZJ o skierowanie wniosku do FEI o wykreślenie osoby oficjalnej z listy FEI,
  - wnioskować do Zarządu PZJ o zawieszenie, pozbawienie uprawnień sędziowskich/komisarycznych,
  - skierować sprawę do Rzecznika Dyscyplinarnego PZJ,
3. W przypadku pozostałych osób oficjalnych (delegata technicznego, gospodarza toru, ASJ, ASK, kwalifikatora) KS PZJ może:
- wysłać list gratulacyjny;
  - wystąpić do Kapituły Odznaczeń PZJ z wnioskiem o nadanie Polskiej Honorowej Odznaki Jeździeckiej Srebrnej lub Złotej,
  - wysłać list pouczający,
  - zastosować karę upomnienia, nagany, nagany z ostrzeżeniem,
  - wnioskować do komisji konkurencji o skierowanie na seminarium doszkalające,
  - wnioskować o skierowanie na egzamin kontrolny,
  - wnioskować o cofnięcie uprawnienia promotora, wykładowcy,
  - wnioskować o zawieszenie licencji osoby oficjalnej,
  - wnioskować o zawieszenie/pozbawienie uprawnień osoby oficjalnej,
  - wystąpić do Zarządu PZJ o skierowanie wniosku do FEI o wykreślenie osoby oficjalnej z listy FEI,
  - skierować sprawę do Rzecznika Dyscyplinarnego PZJ.

Od decyzji KS PZJ przysługuje odwołanie do Zarządu PZJ w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji, od decyzji KS WZJ do KS PZJ.

Artykuł 12 ODZNAKI SĘDZIOWSKIE

1. Osobom, które uzyskały uprawnienia sędziowskie i złożyły ślubowanie sędziowskie przysługuje prawo noszenia odznaki sędziowskiej.
2. Odznaki nie mogą być noszone w okresie kary zawieszenia licencji osoby oficjalnej.

Artykuł 13 HONOROWA STATUETKA KOLEGIUM SĘDZIÓW

1. Wyróżnieniem nadawanym aktywnym osobom oficjalnym z wieloletnią praktyką, którzy zasłużyli się w szczególności dla rozwoju jeździectwa w Polsce, jest Honorowa Statuetka Kolegium Sędziów.
2. Honorowa Statuetka jest wyrazem uznania postawy etycznej, wiedzy,

bezstronności, niezależności i sprawności sędziowskiej, umiejętności i dużego zaangażowania w sędziowaniu oraz współpracy z Kolegium Sędziów. Przy podejmowaniu decyzji o uhonorowaniu statuetką należy wziąć dodatkowo pod uwagę działania podejmowane przez osoby oficjalne poza zawodami, tj. w procesie edukacji, tworzenia dokumentów regulujących funkcjonowanie osób oficjalnych. Dodatkowym argumentem powinno także być docenienie przez Międzynarodową Federację Jeździecką, wyrażone przez zapraszanie do pełnienia funkcji osoby oficjalnej na zawodach najwyższej rangi, jak Igrzyska Olimpijskie, Mistrzostwa Świata, Kontynentu.

3. Statuetka honorowa może być przyznana po 25 latach aktywnej działalności sędziowskiej.
4. Statuetkę honorową przyznaje w tajnym głosowaniu Kolegium Sędziów PZJ w pełnym składzie członków. Wymagana jest zwykła większość głosów.
5. Statuetki honorowe są numerowane. Ewidencję prowadzi Biuro PZJ.
6. Wniosek o przyznanie honorowej statuetki mają prawo składać KS PZJ i KS WZJ. Wniosek powinien być uzasadniony oraz poparty pozytywnym zaopiniowaniem przez trzech sędziów o najwyższych uprawnieniach i długim stażu sędziowskim.
7. Wręczenie statuetek honorowych winno być organizowane w sposób uroczysty w czasie zawodów lub innych oficjalnych imprez jeździeckich.

ROZDZIAŁ II SĘDZIOWIE

Artykuł 14 SĘDZIA JEŹDZIECKI

Sędzią jeździeckim może zostać osoba:

- pełnoletnia,
- posiadająca przynajmniej średnie wykształcenie,
- posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych,
- korzystająca z pełni praw publicznych,
- która pisemnie zobowiąże się do przestrzegania postanowień statutu, przepisów i regulaminów PZJ,
- która pisemnie wyrazi zgodę na poddanie się odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej przepisami PZJ,
- posiadająca jedną z poniższych odznak/klas/uprawnień:
  - odznaka jeździecka,
  - klasa/licencja sportowa w jeździectwie w danej konkurencji,
  - jeździeckie uprawnienia szkoleniowca PZJ,
  - wykształcenie w kierunku hodowli/sportu konnego,

- która ukończy podstawowy kurs sędziowski w jednej z konkurencji jeździeckich, odbędzie przewidzianą praktykę na zawodach, zda egzamin na zawodach wyznaczonych przez właściwe KS WZJ i złoży ślubowanie o poniższej treści:

„Ślubuję uroczyście, pełnić sumiennie obowiązki sędziego jeździectwa, dbając o dobrostan koni, podejmować decyzje zgodnie z wszelkimi obowiązującymi przepisami jeździeckimi, być sędzią przyjaznym i sprawiedliwym, kierować się bezstronnością, zasadami etyki oraz zawsze przestrzegać zasady fair play.”

Artykuł 15 KLASY SĘDZIOWSKIE

1. Pełnienie funkcji osób oficjalnych na zawodach jeździeckich, zależy od posiadanej klasy sędziowskiej.
2. Uprawnienia sędziego jeździeckiego w każdej z konkurencji określają cztery klasy sędziowskie, wymienione poniżej w kolejności ich nadawania:
  - klasa 3
  - klasa 2
  - klasa 1
  - klasa państwowa - P
3. Klasy sędziowskie nadaje Kolegium Sędziów Polskiego Związku Jeździeckiego (KS PZJ).
4. Nadanie klasy 3.
  - 4.1. Nadanie klasy 3 następuje po spełnieniu poniższych warunków:
    - ukończenie podstawowego kursu sędziowskiego, odbycie praktyki na zawodach pod okiem sędziego opiekuna wyznaczonego przez KS WZJ (min. na 3 zawodach) a następnie, na wniosek opiekuna zdanie egzaminu na zawodach wyznaczonych przez właściwe KS WZJ,
    - dostarczenie do biura PZJ wniosku o wydanie licencji osoby oficjalnej wraz z wymaganymi dokumentami,
    - wniesieniu opłaty za licencję sędziego.
  - 4.2. Jeżeli kandydat na sędziego nie złoży wniosku, o którym mowa w punkcie 4.1. do 12 m-cy od daty zdania egzaminu, traci prawo do uzyskania uprawnień sędziowskich.
5. Nadanie klasy 2.
  - 5.1. Sprawy administracyjne związane z promocją z klasy 3 na klasę 2 sędziowską prowadzi macierzysty WZJ sędziego.
  - 5.2. Klasę 2 sędziowską nadaje KS PZJ na wniosek KS WZJ.
  - 5.3. Obowiązkiem KS WZJ jest weryfikacja wniosków promocyjnych pod kątem spełnienia warunków promocji przez kandydata.
Dokumentacja musi być zarchiwizowana i dostępna na wniosek zainteresowanego lub KS PZJ.

5.4. Nadanie klasy 2 w danej konkurencji jeździeckiej następuje po spełnieniu poniższych warunków:

- wybór promotora z listy KS PZJ,
- realizacja ścieżki promocyjnej wg wymogów danej konkurencji - szczególnie opisane są w artykułach 16-21 niniejszych przepisów,
- uzyskanie pozytywnej opinii promotora dotyczącej promocji,
- złożenie dokumentacji promocyjnej w KS WZJ (opinia promotora o kandydacie, wykaz pełnionych funkcji wymaganych podczas realizacji ścieżki promocyjnej, wymagane opinie sędziów, wniosek promotora o skierowanie kandydata na egzamin promocyjny),
- zdanie egzaminu promocyjnego,
- przesłanie przez KS WZJ do KS PZJ drogą elektroniczną (skany) wniosku KS WZJ o nadanie klasy 2 wraz z protokołem z egzaminu promocyjnego i dokumentacją promocyjną opisaną powyżej.

5.5. Egzamin promocyjny z klasy 3 na 2 jest organizowany przez KS WZJ.

6. Nadanie klasy 1.

6.1. Sprawy administracyjne związane z promocją z klasy 2 na klasę 1 prowadzi promotor z listy promotorów PZJ w danej konkurencji.

6.2. Warunkiem awansu z klasy 2 na klasę 1 sędziowską jest:

- wybór promotora z listy KS PZJ,
- zrealizowanie ustalonego przez promotora programu awansowego z uwzględnieniem wymogów podanych w niniejszych przepisach,
- uzyskanie pozytywnej opinii promotora dotyczącej promocji, zawierającej ocenę sędziego i opis jego doświadczeń sędziowskich,
- przesłanie przez KS WZJ do KS PZJ wniosku promotora o skierowanie kandydata na egzamin centralny oraz pozostałej dokumentacji promocyjnej (opinia promotora o kandydacie, opinia KS WZJ o kandydacie, wykaz pełnionych funkcji wymaganych podczas realizacji ścieżki promocyjnej),
- uzyskanie akceptacji wniosku ze strony KS PZJ i skierowanie na egzamin centralny,
- zdanie egzaminu centralnego.

6.3. Niezależnie od klasy uprawnień i konkurencji, w trakcie jednego dnia zawodów można zaliczyć pełnienie tylko dwóch funkcji wymaganych do awansu.

7. Nadanie klasy państwowej.

7.1. Przyznanie sędziemu klasy państwowej jest docenieniem:

- aktywności sędziowskiej,
- postawy etycznej reprezentowanej przez cały okres działalności,
- zasług w dziedzinie szkolenia sędziów,
- powszechnej, dobrej opinii o kandydacie,

7.2. Warunkiem przyznania sędziemu klasy państwowej w danej

konkurencji jeździeckiej jest:

- posiadanie przez kandydata co najmniej klasy 1 sędziowskiej i aktualnej licencji,
- pisemna rekomendacja udzielona przez dwóch sędziów posiadających klasę państwową,
- staż sędziowski powyżej 25 lat,
- pozytywna opinia KS PZJ.

Artykuł 16 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI UJEŹDŻENIA

1. Sędzia klasy 3 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
    - sekretarza sędziego,
    - asystenta sędziego przy literze C,
    - asystenta komisarza,
    - asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów.
  2. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 są:
    - 2.1. Posiadanie jednego z poniższych uprawnień:
      - Srebrnej Odznaki Jeździeckiej,
      - dowolnej klasy sportowej w ujeżdżeniu,
      - uprawnień szkoleniowych licencjonowanego instruktora sportu lub licencjonowanego trenera w jeździectwie.
    - 2.2. Pełnienie każdej z poniższych funkcji minimum 2 razy na co najmniej 5 różnych zawodach:
      - sekretarza sędziego,
      - asystenta sędziego przy literze C,
      - asydatenta komisarza.
    - 2.3. Samodzielne sędziowanie min. 6 koni (z sekretarzem, jako sędzia - praktykant, którego wyniki nie są zaliczane do oficjalnych wyników konkursu) w klasie N,C na zawodach regionalnych lub wyżej.
    - 2.4. Uzyskanie na zawodach regionalnych przynajmniej 2 pozytywnych opinii u różnych sędziów, z klasą min. 1, prowadzących ten konkurs.
    - 2.5. Uzyskanie na zawodach ogólnopolskich w konkursach klasy min. CC, przynajmniej 2 pozytywnych opinii u różnych sędziów, z klasą min. 1, prowadzących ten konkurs.
- Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów oraz klasę sędziowanych konkursów. Wymóg ten można zacząć realizować po dwóch latach od uzyskania uprawnień sędziego klasy 3 i zrealizowaniu wymogów z punktu 2 niniejszego artykułu.
3. Kandydaci, którzy w swojej karierze sportowej zdobyli I klasę sportową w konkurencji ujeżdżenia, mogą realizować praktyki bezzwłocznie po uzyskaniu uprawnień sędziego 3 klasy.

4. Sędzia klasy 2 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
  - sędziego głównego na zawodach regionalnych,
  - członka zespołu orzekającego w ZR,
  - członka zespołu orzekającego w konkursach powyżej klasy C pod warunkiem, że jest jedynym sędzią z 2-gą klasą - dotyczy tylko ZO,
  - asystenta komisarza,
  - sędziego próby ujeżdżenia w konkurencji WKKW (zgodnie z przepisami konkurencji WKKW),
  - przewidzianych dla sędziego klasy 3.
5. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 2 na 1 są:
  - 5.1. Zrealizowanie ustalonego przez sędziego-promotora programu awansowego zapewniającego aktywne pełnienie funkcji sędziowskich.
  - 5.2. Sędziowanie minimum 8 razy ZR i lub ZO w okresie nie dłuższym niż 4 lata.
  - 5.3. Uzyskanie na zawodach ogólnopolskich przynajmniej 2 pozytywnych opinii u dwóch sędziów, w klasie C/CC sędziujących ten konkurs z klasą min. 1 (1x klasa C obowiązkowo), na dwóch różnych ZO.
  - 5.4. Uzyskanie na zawodach ogólnopolskich w konkursach klasy min. CS, przynajmniej 1 pozytywnej opinii u sędziego, z klasą min. 1, prowadzącego ten konkurs.
  - 5.5. Zaliczenie praktyki na przeglądzie weterynaryjnym (1x), oraz odprawie technicznej (1x) podczas zawodów rangi MP lub HPP, lub na zawodach międzynarodowych.
  - 5.6. Uzyskanie pozytywnej opinii od promotora.
  - 5.7. Zdanie centralnego egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS PZJ.

Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów oraz klasę sędziowanych konkursów. Wymóg ten można zacząć realizować po dwóch latach od uzyskania uprawnień sędziego klasy 2 i zrealizowaniu pozostałych wymogów.

Artykuł 17 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI SKOKÓW PRZEZ PRZESZKODY

1. Sędzia klasy 3 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
  - sekretarza komisji sędziowskiej,
  - sędziego mierzącego czas,
  - asystenta komisarza,
  - asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów,
  - sędziego prowadzącego wyciąg,
  - pod bezpośrednim nadzorem sędziego głównego lub jego zastępcy:

- sędziego dyktującego błędy,
  - sędziego prowadzącego konkurs,
2. Sędzia klasy 3 może - o ile posiada takie uprawnienia - pełnić funkcje arbitra stylu jeźdźca i arbitra stylu konia.
  3. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 są:
    - 3.1. Pełnienie każdej z poniższych funkcji minimum 15 razy, przynajmniej na 15 różnych zawodach,
      - sekretarza komisji sędziowskiej,
      - sędziego mierzącego czas,
      - sędziego prowadzącego wyciąg,
      - asystenta komisarza.
    - 3.2. Odbycie praktyki i przeszkolenia jako asystent u dwóch różnych gospodarzy toru na zawodach rangi ZO/ZR. Rozpoczęcie ścieżki awansowej jest możliwe nie wcześniej niż po upływie 2 lat od uzyskania klasy 3 i zrealizowaniu uprzednio wymogów z punktu 3 oraz wyborze promotora z aktualnej listy.
    - 3.3. Uzyskanie pozytywnej opinii od promotora.
    - 3.4. Zdanie egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS WZJ.

Promotor określa ścieżkę promocyjną, która musi być zatwierdzona przez KS WZJ.

4. Sędzia klasy 2 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
  - sędziego głównego na zawodach regionalnych,
  - członka komisji sędziowskiej,
  - sędziego przy rowie z wodą,
  - asystenta komisarza.
5. Sędziowie z klasą 2 i wyższą są uprawnieni do sędziowania próby skoków w konkurencji WKKW na zawodach krajowych.
6. Sędzia klasy 2 może - o ile posiada takie uprawnienia - pełnić funkcje kwalifikatora.
7. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 2 na 1 są:
  - 7.1. Zrealizowanie ustalonego przez sędziego-promotora programu awansowego, zapewniającego aktywne pełnienie funkcji sędziowskich, przez co najmniej 2 lata, na minimum 20 zawodach regionalnych i ogólnopolskich, w tym co najmniej 6 razy jako sędzia główny ZR i 6 razy jako członek komisji sędziowskiej lub sędzia-praktykant na ZO.
  - 7.2. Uzyskanie pozytywnych opinii od co najmniej 3 różnych sędziów głównych ZO.
  - 7.3. Uzyskanie pozytywnej opinii od promotora.
  - 7.4. Zdanie centralnego egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS PZJ.

Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów, klasę sędziowanych konkursów oraz liczbę koni startujących w zawodach. Rozpoczęcie ścieżki awansowej jest możliwe nie wcześniej niż po upływie 2 lat od uzyskania klasy 2 i zrealizowaniu powyższych wymogów oraz wyborze promotora z aktualnej listy. Promotor określa ścieżkę promocyjną, która musi być zatwierdzona przez KS PZJ.

Artykuł 18 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI WSZECHSTRONNEGO KONKURSU KONIA WIERZCHOWEGO

1. Sędzia klasy 3 jest uprawniony do pełnienia następujących funkcji:
  - 1.1. W próbie ujeżdżenia:
    - sekretarza sędziego,
    - asystenta komisarza.
  - 1.2. W próbie terenowej:
    - sędziego przy przeszkodzie, przejeździe obowiązkowym, w strefie zatrzymań,
    - asystenta: sędziego startu-mety, sędziego sektorowego, sędziego w centrum kontroli,
    - asystenta komisarza.
  - 1.3. W próbie skoków:
    - członka składu orzekającego,
    - asystenta komisarza.
  - 1.4. Inne zadania:
    - asystenta komisarza podczas przeglądu koni, podczas treningów (np. przeszkoda wodna), komisarz nadzorujący stajnie,
    - asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów,
    - sędzia z klasą 3 może pełnić funkcję sędziego konkursów z oceną stylu, jeśli posiada uprawnienia Arbitra Stylu Konia (ASK).
2. Wymogi ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 są następujące:
  - 2.1. Posiadanie klasy 2 w konkurencji ujeżdżenia lub praktyka w sędziowaniu próby ujeżdżenia, opisana w punkcie 3.
  - 2.2. Praktyka w sędziowaniu próby terenowej, opisana w punkcie 4.
  - 2.3. Posiadanie klasy 2 w konkurencji skoków lub praktyka w sędziowaniu próby skoków opisana w punkcie 5.
  - 2.4. Praktyka w pełnieniu funkcji asystenta komisarza w zawodach WKKW:
    - przy przeglądzie koni,
    - nadzorującego stajnie,
    - na placach treningowych i rozprężalniach,

- sprawdzającego rzędy i ubiory,
minimum 5 razy na co najmniej 2 różnych zawodach.

2.5. Praktykanta w punkcie obliczania wyników, w co najmniej 2 próbach o różnych poziomach - z potwierdzeniem przez delegata technicznego.

3. Niezbędna praktyka dotycząca próby ujeżdżenia warunkująca uzyskanie 2 klasy WKKW, równoważnie z 2 klasą w ujeżdżeniu, obejmuje pełnienie funkcji:

3.1. Sekretarza (100 koni) sędziego z minimum 1 klasą sędziowską: możliwie na wszystkich stanowiskach (C, M/H, B/E), na co najmniej 3 zawodach, we wszystkich poziomach (klasach), z minimalną sumaryczną liczbą przejazdów odpowiednio:

- LL, lub L, lub 1* - 40,
- 2* - 30,
- 3* - 20,
- 4* - 10,

każdorazowo cała próba na jednym stanowisku.

3.2. Sędziego praktykanta na min. 3 różnych zawodach (shadow judging, 80 przejazdów) - którego wyniki nie są zaliczane do wyników konkursu - i uzyskanie przynajmniej po 2 pozytywne opinie za każdą z klas u min. 3 różnych sędziów prowadzących konkursy, z co najmniej 1 klasą sędziowską, na każdym z poziomów: LL, lub L lub 1* i 2* i 3* i 4*, z min. 10 końmi w klasie, w sumie co najmniej 8 pozytywnych opinii.

Pozytywna opinia może być wydana, tylko w przypadku, jeśli żadna różnica w ocenie poszczególnych przejazdów w stosunku do wyniku końcowego pary nie będzie większa niż 6%. Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce zawodów oraz poziom sędziowanych konkursów. Praktyki opisane w punkcie 3.2 można realizować także podczas konkursów ujeżdżenia, przy spełnieniu warunku porównywalnego poziomu (klasy) konkursu.

4. Niezbędna praktyka dotycząca próby terenowej warunkująca uzyskanie 2 klasy WKKW, obejmuje pełnienie funkcji:

- sędziego przy przeszkodzie co najmniej 8 razy na zawodach w dwóch różnych miejscach, w próbach min. 2*.
- asystenta:
  - komisji sędziowskiej podczas przeglądu,
  - komisji sędziowskiej podczas inspekcji trasy,
  - sędziego w centrum kontroli,
  - sędziego startu i mety,
  - delegata technicznego lub sędziego sektorowego,

co najmniej 2 razy każda z funkcji, na zawodach rozgrywanych w co najmniej różnych dwóch miejscach w próbach na poziomie 2* lub wyższych.

- asystenta komisarza na mecie, współpracującego z delegatem/lekarzem wet. - co najmniej 1 raz w próbie na poziomie 2* lub wyższej.
5. Niezbędna praktyka dotycząca próby skoków warunkująca uzyskanie 2 klasy WKKW, równoważnie z 2 klasą w skokach - obejmuje pełnienie funkcji:
    - sędziego w zespole orzekającym, z rotacyjnym pełnieniem funkcji w co najmniej 10 próbach - co najmniej po jednej próbie na każdym z poziomów, na co najmniej 3 różnych zawodach,
    - asystenta komisji sędziowskiej przy odbiorze parkuru i/lub gospodarza toru - co najmniej 4 razy w próbie na poziomie 2* lub wyższej, na co najmniej 2 różnych zawodach.
  6. Sędzia klasy 2 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
    - sędziego głównego na zawodach krajowych do poziomu 1*,
    - członka komisji sędziowskiej,
    - sędziego startu i mety próby terenowej,
    - asystenta komisarza,
    - przewidzianych dla sędziego klasy 3.
  7. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 2 na 1:
    - 7.1. Zrealizowanie ustalonego przez sędziego-promotora programu awansowego zapewniającego aktywne pełnienie, jako sędzia 2 klasy, funkcji sędziowskich przez co najmniej 3 lata, na minimum 15 zawodach krajowych i/lub międzynarodowych, w tym co najmniej 4 razy jako sędzia główny zawodów krajowych.
    - 7.2. Uzyskanie pozytywnych opinii od co najmniej 4 różnych sędziów głównych zawodów krajowych i/lub międzynarodowych z min. 1 klasą sędziowską.
    - 7.3. Uzyskanie pozytywnej opinii od promotora.
    - 7.4. Zdanie centralnego egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS PZJ.

Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów oraz klasę sędziowanych konkursów.

Artykuł 19 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI POWOŻENIA

1. Sędzia klasy 3 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
  - sekretarza lub asystenta sędziego w próbie ujeżdżenia,
  - sędziego startera w maratonie,
  - sędziego mierzącego czas odcinków w maratonie,
  - sędziego obserwatora na przejazdach obowiązkowych w maratonie,
  - sędziego przy przeszkodzie w maratonie,
  - sędziego na placu konkursowym,

- asystenta komisarza,
  - asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów.
2. Na Mistrzostwach Młodych Koni sędzia z klasą 3 może pełnić funkcję sędziego konkursów z oceną stylu konia, po uzyskaniu odpowiednich uprawnień.
3. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 są:
- 3.1. Aktywne pełnienie funkcji sędziego klasy 3 przez co najmniej przez 3 lata.
- 3.2. Pełnienie, min. 2 razy funkcji asystenta komisarza:
- przy przeglądzie koni,
  - nadzorującego stajnie,
  - na placu treningowym i rozprężalni,
  - sprawdzającego uprząże, ubiory i pojazdy.
- 3.3. Pełnienie każdej z poniższych funkcji min. 3 razy:
- sekretarza sędziego w próbie ujeżdżenia,
  - sędziego mierzącego czas w maratonie,
  - sędziego na placu konkursowym,
  - sędziego przy przeszkodzie w maratonie,
  - samodzielne sędziowanie konkursów ujeżdżenia (dla zaprzęgów) na 3 ZO w klasach L, N, C (z sekretarzem, jako sędzia-praktykant, którego oceny nie są zaliczane do oficjalnych wyników konkursu) i uzyskanie min. 3 pozytywnych opinii w każdej klasie od sędziego głównego,
  - uzyskanie pozytywnej opinii od promotora,
  - zdanie egzaminu praktycznego i teoretycznego.
- Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów oraz klasę sędziowanych konkursów. Wymóg ten można zacząć realizować po dwóch latach od uzyskania uprawnień sędziego klasy 3 i zrealizowaniu w tym czasie wymogów z punktu 3 niniejszego artykułu min. 3 razy.
4. Sędzia klasy 2 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
- sędziego w próbie ujeżdżenia,
  - sędziego przeszkodowego w maratonie,
  - delegata technicznego klasy 2 na zawodach krajowych ZO/ZR (do klasy N) po uzyskaniu odpowiednich uprawnień,
  - sędziego głównego na zawodach jednodniowych (Format 3),
  - asystenta komisarza.
5. Wymogiem ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 2 na 1 jest spełnienie poniższych warunków:
- 5.1. Zrealizowanie ustalonego przez sędziego-promotora programu awansowego zapewniającego aktywne pełnienie funkcji sędziowskich przez co najmniej przez 3 lata na min. 5 ZO/ZR,

w tym co najmniej 1 raz jako sędzia główny na ZR i 3 razy jako członek komisji sędziowskiej na ZR/ZO.

5.2. Sędziowanie konkursów ujeżdżenia min. 6 razy na ZR i ZO i/lub sędziowanie jako sędzia-praktykant (z sekretarzem, jako sędzia-praktykant, którego oceny nie są zaliczane do oficjalnych wyników konkursu) na ZO/CAI i uzyskanie przynajmniej 6 pozytywnych opinii, u dwóch różnych sędziów, z klasą min. 1, prowadzących ten konkurs, na dwóch różnych ZO/CAI.

5.3. Pełnienie funkcji min. asystenta komisarza na ZO lub CAI - min. 3 razy.

5.4. Uzyskanie pozytywnej opinii od promotora.

5.5. Zdanie centralnego egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS PZJ.

Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów, klasę sędziowanych konkursów.

Artykuł 20 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI WOLTYŻERKI

1. Sędzia klasy 3 jest uprawniony do pełnienia funkcji:

- sekretarza lub asystenta sędziego,
- sędziego w konkursach kat. „całkowicie w stępie i/lub w galopie/stępie”,
- sędziego w konkursach kat. „całkowicie w galopie” - po min. 1 roku od daty uzyskania uprawnień sędziego klasy 3 i po zaliczeniu funkcji sekretarza sędziego w konkursach kat. całkowicie w galopie - min. 3 razy i 1-krotnym sędziowaniu samodzielnie konkursu kat. „całkowicie w galopie” (z sekretarzem, jako sędzia-praktykant, którego oceny nie są zaliczane do oficjalnych wyników zawodów),
- asystenta komisarza.

2. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 są:

2.1. Pełnienie funkcji komisarza min. 2 razy na 2 różnych zawodach.

2.2. Pełnienie każdej z poniższych funkcji:

- sekretarza sędziego w konkursach kategorii „całkowicie w galopie” min. 5 razy na różnych zawodach,
- sędziego w konkursach kat. „całkowicie w stępie i/lub w stępie/galopie” min. 5 razy na różnych zawodach,
- asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów min. 2 razy,
- sędziowanie samodzielnie konkursów kat. „całkowicie w galopie” (z sekretarzem, jako sędzia-praktykant, którego oceny nie są zaliczane do oficjalnych wyników zawodów), min. 2 razy i uzyskanie pozytywnej opinii sędziego promotora.

Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów, klasę sędziowanych konkursów.

Praktykę taką można odbywać po roku od uzyskania uprawnień sędziego klasy 3.

3. Sędzia klasy 2 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
  - sędziego głównego na zawodach regionalnych,
  - członka komisji sędziowskiej we wszystkich kategoriach konkursów,
  - asystenta komisarza,
  - przewidzianych dla sędziego klasy 3.
4. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 2 na 1 jest:
  - 4.1. Pełnienie każdej z poniższych funkcji:
    - sekretarza sędziego na zawodach międzynarodowych min. 3 razy,
    - sędziego w konkursach kat. „całkowicie w galopie” min. 10 razy,
    - sędziego głównego na ZR, min. 5 razy,
    - sędziego praktykanta (z sekretarzem), którego oceny nie są zaliczane do oficjalnych wyników w konkursach kat. „całkowicie w galopie” (konkursy ind./pary i zespoły - seniorskie i juniorskie) min. 3 razy na 3 różnych zawodach (mogą to być zawody międzynarodowe) i uzyskanie pozytywnej opinii sędziego promotora,
    - zdanie centralnego egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS PZJ.

Podpisane opinie muszą zawierać datę, miejsce i rangę zawodów, klasę sędziowanych konkursów.

Artykuł 21 UPRAWNIENIA SĘDZIEGO I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI SPORTOWYCH RAJDÓW KONNYCH

1. Sędzia klasy 3 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
  - sekretarza sędziego przy bramce weterynaryjnej,
  - sekretarza lek. weterynarii,
  - sędziego na starcie i mecie,
  - asystenta komisarza,
  - asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów.
2. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 są:
  - 2.1. Pełnienie każdej z poniższych funkcji min. 3 razy, na co najmniej 3 różnych zawodach:
    - sekretarza sędziego przy bramce weterynaryjnej,
    - sędziego na linii startu i mety,
    - asystenta sędziego głównego przy weryfikacji uprawnień zawodników/koni do startów,
    - pełnienie funkcji asystenta komisarza minimum 3 razy, na 3 różnych zawodach:

- przy przeglądzie koni,
  - nadzorującego stajnie i rozprężalnię,
  - sprawdzającego ubiory i rzędy.
3. Sędzia klasy 2 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
- sędziego głównego na zawodach regionalnych - po 4-krotnym pełnieniu funkcji sędziego w składzie orzekającym od momentu uzyskania uprawnień klasy 2,
  - członka komisji sędziowskiej,
  - sędziego przy wadze,
  - asystenta komisarza,
  - przewidzianych dla sędziego klasy 3.
4. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 2 na 1 są:
- 4.1. Zrealizowanie ustalonego przez sędziego - promotora programu awansowego zapewniającego aktywne pełnienie funkcji sędziowskich przez min. 2 lata, w czasie których należy pełnić funkcje minimum:
- na 10 zawodach regionalnych i ogólnopolskich, w tym co najmniej 3 razy jako sędzia główny ZR i 3 razy jako członek komisji sędziowskiej na ZO (zaliczane będą mogły być także funkcje pełnione w formie praktyk lub stażu),
  - 5 razy funkcję asystenta komisarza, w tym co najmniej 2 razy na ZO (zaliczane będą funkcje pełnione w formie praktyk lub stażu),
  - przedłożenie pozytywnych opinii sędziów głównych ZO (min. od 3 różnych sędziów),
  - uzyskanie pozytywnej opinii od promotora,
  - zdanie centralnego egzaminu praktycznego i teoretycznego zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez KS PZJ.

Artykuł 22 UPRAWNIENIA SĘDZIÓW Z KLASĄ 1

Sędziowie posiadający klasę 1 mogą pełnić wszelkie funkcje sędziowskie w konkurencjach jeździeckich, w których posiadają aktualne licencje:

- na zawodach krajowych wszelkie funkcje sędziowskie,
- na zawodach międzynarodowych, rozgrywanych w Polsce, funkcje przewidziane dla sędziów krajowych w przepisach FEI dla każdej konkurencji, pod warunkiem znajomości oficjalnego języka FEI.

Artykuł 23 SĘDZIA PROMOTOR

1. W celu opieki nad sędziami chcącymi podnosić swoje kompetencje poprzez zdobywanie wyższych uprawnień Kolegium Sędziów PZJ nadaje sędziom uprawnienia promotorów.
2. Zadaniem promotora jest przygotowanie sędziego do promocji na wyższą klasę i praktyczne sprawdzenie:

- kwalifikacji merytorycznych,
  - predyspozycji do pełnienia funkcji, które można pełnić z wyższą klasą, a zwłaszcza sędziego głównego zawodów,
  - ocena postawy etycznej.
3. Nadanie sędziemu uprawnień promotora sędziów z klasy 3 na 2 następuje po spełnieniu poniższych wymogów:
    - posiadanie uprawnienia min. klasy pierwszej przez 5 lat, z aktualną licencją w danej konkurencji,
    - aktywne sędziowanie w ciągu ostatnich pięciu lat, w tym 1 raz jako sędziego głównego na ZO,
    - uzyskanie pozytywnej opinii Kolegium Sędziów PZJ,
    - złożenie wniosku przez zainteresowanego.
  4. Nadanie sędziemu uprawnień promotora sędziów z klasy 2 na 1 następuje po spełnieniu poniższych wymogów:
    - posiadanie aktualnych uprawnień sędziego międzynarodowego albo posiadanie klasy państwowej w danej konkurencji oraz pełnienie funkcji sędziego głównego zawodów ogólnopolskich w ciągu ostatnich 5 lat,
    - posiadanie aktualnej licencji PZJ w danej konkurencji,
    - złożenie wniosku przez zainteresowanego,
    - uzyskanie pozytywnej opinii Kolegium Sędziów PZJ.
  5. Decyzje o uzyskaniu lub utracie uprawnień promotora przekazywane są zainteresowanemu oraz do biura PZJ, które rejestruje je w systemie ewidencji osób oficjalnych. Lista promotorów jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

Artykuł 24 EGZAMIN PROMOCYJNY

1. Egzamin promocyjny jest elementem weryfikującym stopień przygotowania osoby oficjalnej w procesie awansu na wyższą klasę. Wniosek o skierowanie kandydata na egzamin składa jego promotor.
2. Organizacja egzaminu promocyjnego dla sędziów z klasy 2 na 1, tzw. „centralnego” pozostaje w gestii KS PZJ. Organizacja egzaminu promocyjnego z klasy 3 na 2 pozostaje w gestii KS WZJ.
3. W przypadku egzaminowania sędziów z klasy 3 na 2 egzamin może być przeprowadzany na zawodach regionalnych lub ogólnopolskich przez dwóch sędziów z minimum klasą 1 i aktualną licencją. Komisję egzaminacyjną wyznacza KS WZJ. W konkurencji ujeżdżenia egzamin promocyjny z 3 klasy na 2 przeprowadzany jest corocznie w trakcie MP oraz HPP. W przypadku potrzeby przeprowadzenia egzaminu poza MP i HPP, właściwe KS WZJ wnioskuje do KS PZJ o akceptację egzaminu przy ZO, uwzględniając potrzeby makroregionu. Egzamin promocyjny, po akceptacji KS PZJ, przeprowadzany jest przez dwóch sędziów z min.

- 1 klasą, w tym co najmniej jednego z uprawnieniami promotora.
4. W przypadku egzaminowania sędziów z klasy 2 na 1, egzamin jest przeprowadzany na zawodach ogólnopolskich przez dwóch sędziów, 1 z uprawnieniami promotora oraz 1 z min. klasą 1. Komisję egzaminacyjną wyznacza KS PZJ. W konkurencji ujeżdżenia egzamin promocyjny z 2 klasy 1 przeprowadzany jest corocznie w trakcie MP oraz HPP. Egzamin promocyjny przeprowadzany jest przez dwóch sędziów z uprawnieniami promotora, w tym co najmniej jednego sędziego z uprawnieniami międzynarodowymi.
  5. Promotor kandydata nie może być członkiem Komisji Egzaminacyjnej. Może uczestniczyć w egzaminie jako obserwator.
  6. Obowiązek przesłania do KS PZJ protokołu egzaminacyjnego spoczywa na przewodniczącym komisji egzaminacyjnej. Po pozytywnym rozpatrzeniu przez KS PZJ informacja o awansie jest publikowana na stronie PZJ.

Artykuł 25 WYKŁADOWCY KURSÓW PODSTAWOWYCH I SEMINARIÓW LICENCYJNYCH SĘDZIOWSKICH

1. Kandydat starający się o zdobycie uprawnień wykładowcy kursów podstawowych musi spełniać następujące kryteria:
  - wykazanie się aktywnością sędziowską jako sędziego głównego lub sędziego PZJ na zawodach ogólnopolskich, lub międzynarodowych w ciągu ostatnich 5 lat,
  - posiadanie aktualnej licencji w danej konkurencji,
  - przygotowanie prezentacji kursu podstawowego.
2. Na podstawie wniosku złożonego przez zainteresowanego oraz dokumentacji potwierdzającej spełnienie kryteriów Kolegium Sędziów PZJ dokonuje oceny umiejętności i podejścia kandydata do zasad funkcjonowania osób oficjalnych w sporcie, a następnie podejmuje decyzję odnośnie nadania uprawnień.
3. Kandydat starający się o zdobycie uprawnień wykładowcy seminarium licencyjnego musi spełniać następujące kryteria:
  - posiadanie aktualnych uprawnień sędziego międzynarodowego FEI lub sędziego klasy państwowej w danej konkurencji oraz pełnienie funkcji sędziego głównego zawodów ogólnopolskich w ciągu ostatnich 5 lat,
  - posiadanie aktualnej licencji PZJ w danej konkurencji,
  - przygotowanie prezentacji seminarium licencyjnego.
4. Na podstawie wniosku złożonego przez zainteresowanego oraz dokumentacji potwierdzającej spełnienie kryteriów, Kolegium Sędziów PZJ dokonuje oceny umiejętności i podejścia kandydata do zasad funkcjonowania osób oficjalnych w sporcie oraz umiejętności rozwiązywania przypadków problematycznych, a następnie podejmuje

- decyzję odnośnie nadania uprawnień.
5. W przypadku braku aktywności sędziowskiej przez ostatnie dwa lata KS PZJ może podjąć decyzję o usunięciu wykładowców z listy osób uprawnionych do prowadzenia kursów/seminariów. Ponowne wpisanie na listę może nastąpić na wniosek zainteresowanego po wznowieniu działalności i utrzymaniu jej przez kolejne 12 miesięcy.
  6. Decyzje o uzyskaniu lub utracie uprawnień przekazywane są zainteresowanemu i do biura PZJ, które rejestruje je w systemie ewidencji osób oficjalnych. Lista wykładowców uprawnionych do prowadzenia zajęć na kursach podstawowych i seminariach licencyjnych jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

Artykuł 26 KOMISJA SĘDZIOWSKA

1. Komisja sędziowska, jest to zespół sędziów powołanych na zawody jako osoby oficjalne, który ma za zadanie nadzorować przebieg rozgrywanych zawodów oraz ustalić i zatwierdzić oficjalne wyniki rywalizacji.
2. W skład komisji sędziowskiej wchodzi:
  - sędzia główny zawodów (lub inaczej przewodniczący komisji sędziowskiej),
  - delegat sędziowski PZJ/WZJ (zastępca sędziego głównego) lub delegat techniczny w przypadku WKKW, powożenia, sportowych rajdów konnych,
  - członkowie komisji sędziowskiej.

Poszczególni członkowie komisji sędziowskiej są wymienieni w propozycjach zawodów.

Artykuł 27 ZESPÓŁ ORZEKAJĄCY KOMISJI SĘDZIOWSKIEJ

1. Zespołem orzekającym jest część komisji sędziowskiej, pełniąca czynnie funkcje sędziowskie podczas aktualnie rozgrywanego konkursu lub próby, mająca między innymi za zadanie ustalenie oficjalnych wyników danego konkursu lub próby.
2. Ustalone przez zespół orzekający wyniki podlegają analizie i zatwierdzeniu przez sędziego głównego zawodów.
3. Zespół orzekający podlega sędziemu głównemu zawodów bez względu na to, czy pełnił on jakąkolwiek funkcję w zespole orzekającym, czy nie.

Artykuł 28 SĘDZIA GŁÓWNY ZAWODÓW

Pracami komisji sędziowskiej kieruje sędzia główny zawodów, który odpowiada za:

- przeprowadzenie zawodów zgodnie z przepisami i regulaminami danej konkurencji,
- weryfikację uprawnień zawodników/koni do startów,

- weryfikację uprawnień osób oficjalnych w przypadku zmiany składu po opublikowaniu propozycji,
- organizację pracy i nadzór nad komisją sędziowską,
- sporządzenie planu pracy komisji i rotację funkcji sędziowskich,
- zatwierdzenie list startowych i wyników zawodów. W konkurencji WKKW i powożeniu obowiązek ten spoczywa na delegacie technicznym,
- dopilnowanie umieszczenia na wynikach konkursów lub prób składu zespołu orzekającego oraz nazwiska gospodarza toru (jeżeli są wymagani),
- współpracę z podległym mu szefem komisarzy zawodów,
- kontrolowanie obecności służby medycznej i weterynaryjnej zawodów - sędzia główny nie ma prawa rozpocząć lub kontynuować zawodów, jeżeli obsługa medyczna i/lub weterynaryjna nie jest obecna na terenie zawodów, w czasie ich trwania (nieobecność służby medycznej i/lub lekarza weterynarii musi być odnotowana w sprawozdaniu delegata sędziowskiego PZJ/WZJ),
- współpracę z:
  - komitetem organizacyjnym zawodów,
  - delegatem technicznym,
  - gospodarzem toru,
  - delegatem weterynaryjnym,
  - lekarzem weterynarii zawodów/komisją weterynaryjną,
  - obsługą medyczną zawodów,
  - przedstawicielami mediów.
  - dostarczenie służbom księgowym zawodów wykazu sędziów i komisarzy zawierającego:
    - obowiązujące stawki ryczału dziennego,
    - liczby dni pracy,
    - koszty dojazdu,
    - w przypadku dojazdu samochodem, liczby przejechanych kilometrów.

Artykuł 29 ZASTĘPCA SĘDZIEGO GŁÓWNEGO

1. Zastępcą sędziego głównego jest:
  - na zawodach ogólnopolskich - delegat sędziowski PZJ,
  - na zawodach regionalnych - delegat sędziowski WZJ,
  - na zawodach w konkurencji WKKW, powożenia i sportowych rajdach konnych - nie powołuje się zastępcy sędziego głównego.
2. Zastępca sędziego głównego musi posiadać uprawnienia adekwatne do rangi zawodów:
  - na zawodach ogólnopolskich - przynajmniej klasę 1,

- na zawodach regionalnych - przynajmniej klasę 2.
3. Zastępca sędziego głównego zastępuje go:
- we wszelkich zleconych mu sprawach,
  - w nagłych przypadkach, kiedy zasięgnięcie opinii sędziego głównego jest niemożliwe, a decyzja musi być podjęta natychmiast,
  - w trakcie trwania konkursów lub prób, w miejscu pracy sędziów musi być zawsze obecny sędzia główny lub jego zastępca.

Artykuł 30 DELEGAT SĘDZIOWSKI PZJ/WZJ

1. Sędzia delegat PZJ/WZJ:
  - jest pełnoprawnym członkiem komisji sędziowskiej zawodów, na które został powołany,
  - pełni wszelkie funkcje sędziowskie przydzielone mu przez sędziego głównego zawodów,
  - kontroluje rozgrywanie zawodów wg przepisów PZJ i propozycji,
  - doradza organizatorowi w kwestiach związanych z ogólnym przebiegiem zawodów,
  - pomaga w interpretowaniu i przestrzeganiu przepisów i regulaminów.
2. W konkurencji WKKW i powożenia rolę sędziego delegata PZJ pełni delegat techniczny.
3. Delegatem PZJ/WZJ powinna być osoba z dużym doświadczeniem, gwarantująca ewentualną pomoc komitetowi organizacyjnemu zawodów we wszystkich sprawach, w których jest to jest możliwe.
4. Delegat sędziowski PZJ:
  - musi posiadać co najmniej klasę 1 sędziowską i aktualną licencję w konkurencji, w której rozgrywane są zawody,
  - nie może być powiązany w żaden sposób (członkostwo, zatrudnienie, powiązania rodzinne z osobami oficjalnymi, relacje biznesowe, ew. konflikt interesów) z klubem lub ośrodkiem na terenie, którego rozgrywane są zawody.
5. Delegat sędziowski WZJ:
  - musi posiadać co najmniej klasę 2 sędziowską i aktualną licencję w konkurencji, w której rozgrywane są zawody,
  - nie może być powiązany w żaden sposób (członkostwo, zatrudnienie, powiązania rodzinne z osobami oficjalnymi, relacje, biznesowe, ew. konflikt interesów) z klubem lub ośrodkiem, na terenie którego rozgrywane są zawody.
6. Sprawozdanie sędziego delegata PZJ/WZJ/DT (w WKKW i powożeniu):
  - 6.1. Delegat sędziowski jest zobowiązany do sporządzenia sprawozdania z przebiegu zawodów, w którym oprócz danych wymaganych w formularzu powinien zawrzeć wszelkie rekomendacje służące podniesieniu poziomu organizacji zawodów w przyszłości.

- 6.2. Sprawozdanie powinno zostać dostarczone w wersji elektronicznej, w terminie 4 dni (do biura PZJ z zawodów ZO, do biura WZJ z zawodów ZR). Niedopełnienie tego obowiązku może skutkować sankcjami nakładanymi przez Kolegium Sędziów PZJ/WZJ.
- 6.3. Wszelkie nałożone kary w trakcie zawodów muszą być zawarte w sprawozdaniu. Informacja o wręczonych żółtych kartkach wraz z ich kopią muszą być, oprócz sprawozdania, dostarczone do biura PZJ.
7. Sędzia może pełnić funkcję delegata sędziowskiego PZJ/WZJ maksymalnie 3 razy, w tym samym miejscu, w ciągu jednego roku.

Artykuł 31 ARBITER STYLU JEŹDZCA, KWALIFIKATOR, ARBITER STYLU KONIA

1. Konkursy z oceną stylu jeźdźca mogą sędziować osoby posiadające uprawnienia arbitra stylu jeźdźca (ASJ) lub kwalifikatora.
2. Konkursy z oceną stylu konia mogą sędziować osoby posiadające uprawnienia arbitra stylu konia (ASK).
3. Uprawnienia ASJ/kwalifikatora/ASK są nadawane przez właściwą komisję konkurencji.

Artykuł 32 WYPOSAŻENIE SĘDZIEGO

1. Sędzia pełniąc funkcję na zawodach powinien posiadać:
  - elektroniczny stoper dokonujący pomiaru czasu z dokładnością przynajmniej do 1/100 sek., z możliwością zatrzymania i restartowania pomiaru bez zerowania wyniku,
  - Przepisy Ogólne PZJ,
  - przepisy i regulaminy konkurencji jeździeckiej, w której jest sędzią,
  - Przepisy Weterynaryjne PZJ,
  - propozycje zawodów,
  - inne oficjalne aktualne interpretacje dotyczące sędziowania.
2. Sędzia jest zobowiązany do znajomości wszelkich aktualnie obowiązujących przepisów i regulaminów, śledzenia zachodzących w nich zmian oraz udziału w seminariach licencyjnych i doszkalcających.

Artykuł 33 STRÓJ SĘDZIOWSKI

1. Sędziowie przystępując do pracy na zawodach powinni być ubrani w zwyczajowy strój sędziowski. Tradycyjnym strojem jest garnitur lub marynarka (dla pań może być garsonka, suknia) w kolorach ciemnych (odcienie granatu, szarości, czerni, z ew. jasnymi spodniami lub w innych stonowanych kolorach). Mile widziane nakrycie głowy w postaci kapelusza, dla panów melonik.
2. W konkurencjach, których część zawodów rozgrywana jest

w terenie, podczas tych prób, sędziowie mogą pełnić swoje funkcje w strojach dostosowanych do warunków terenowych i pogodowych.

3. Podczas ceremonii dekoracji zwycięzców, sędziowie są zobowiązani występować w opisanych w Pkt. 1 tradycyjnych strojach sędziowskich.

Artykuł 34 SĘDZIOWIE SENIORZY

1. Sędziowie mogą pełnić funkcje sędziowskie do kalendarzowego końca roku w którym ukończyli 70 lat.
2. KS PZJ może przedłużyć możliwość pełnienia funkcji sędziowskich o 1 rok, sędziom maksymalnie do 73 roku życia.
3. Przedłużenie możliwości pełnienia funkcji sędziowskich następuje na wniosek zainteresowanego, po uzyskaniu pozytywnej opinii Kolegium Sędziów PZJ/WZJ. Po uzyskaniu zgody, przedłużenie okresu ważności uprawnień sędziowskich następuje według zasad ogólnych.
4. Brak wniosku zainteresowanego lub brak pozytywnej opinii KS PZJ/WZJ powoduje przejście sędziego w stan spoczynku.
5. Zasady opisane w punktach 1 - 4 niniejszego artykułu obowiązują do czasu wdrożenia Systemu Oceny Kompetencji Osób Oficjalnych PZJ.

ROZDZIAŁ III KOMISARZE

Artykuł 35 DZIAŁANIA KOMISARZY JEŹDZIECKICH

1. Celem działania Komisarzy jest:
  - ochrona dobra konia i zapewnienie by konie i zawodnicy biorący udział w zawodach mieli bezpieczne i jednakowe warunki startu, treningu oraz przebywania na terenie zawodów,
  - wspieranie organizatora w niezakłóconym prowadzeniu zawodów w zgodzie z Przepisami i Regulaminami PZJ.
2. Do zadań Komisarzy należy w szczególności:
  - przeciwdziałanie i interweniowanie w przypadkach brutalnego obchodzenia się z końmi w tym barowania,
  - przeciwdziałanie i interweniowanie w przypadkach naruszania powszechnie przyjętych zasad właściwego zachowania się, uczciwości i sportowego zachowania,
  - dbanie o szeroko pojęty dobrostan koni, a w szczególności o warunki ich zakwaterowania,
  - pomoc uczestnikom zawodów w rozwiązywaniu ich problemów związanych z końmi,
  - czuwanie nad właściwym przebiegiem rozprężenia oraz planowanych treningów w trakcie trwania zawodów,
  - kontrola przestrzegania przepisów dotyczących rzędu w tym

- ochroniaczy oraz stroju i wyposażenia jeźdźca,
  - pilnowanie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w stajniach.
3. Komisarze mają prawo wstępu do wszystkich miejsc, gdzie przebywają konie biorące udział w zawodach.
  4. Organizator jest zobowiązany do zapewnienia obecności komisarzy od momentu otwarcia stajni dla uczestników zawodów, a na zawodach, na których organizator nie zapewnia stajni - od momentu przyjazdu koni.
  5. W czasie zawodów: w stajni, na rozprężalni, na placach treningowych w czasie treningów zawodników i na całym terenie zawodów, powinni być obecni komisarze.

Artykuł 36 KOMISARZ JEŹDZIECKI

1. Komisarzem jeździeckim może zostać sędzia jeździecki w danej konkurencji posiadający aktualną licencję sędziowską w danej konkurencji jeździeckiej.
2. Komisarze wszystkich konkurencji jeździeckich podlegają Komisarzowi Generalnemu Polskiego Związku Jeździeckiego.
3. Komisarz jest zobowiązany do znajomości wszelkich aktualnie obowiązujących przepisów i regulaminów oraz ich aktualnej interpretacji, śledzenia zachodzących w nich zmian oraz udziału w seminariach doszkalających.

Artykuł 37 KLASY KOMISARZY

1. Uprawnienia komisarza jeździeckiego w każdej z konkurencji określają trzy klasy, wymienione poniżej w kolejności ich nadawania:
  - klasa 3 - asystent komisarza,
  - klasa 2 – komisarz,
  - klasa 1 - szef komisarzy.
2. Klasy komisarzy nadaje Kolegium Sędziów Polskiego Związku Jeździeckiego.
3. Klasa sędziowska nie jest jednoznaczna z klasą komisarza.

Artykuł 38 UPRAWNIENIA KOMISARZA I WYMOGI PROMOCYJNE

1. Uprawnienia:
  - 1.1. Komisarz klasy 3 - asystent może być członkiem zespołu komisarzy nie będąc jego szefem. Wszelkie funkcje pełni pod nadzorem komisarza.
  - 1.2. Komisarz posiadający klasę 2 jest uprawniony do pełnienia wszelkich funkcji komisarza na zawodach regionalnych oraz może być członkiem zespołu komisarzy, nie będąc jego szefem, na zawodach ogólnopolskich, w konkurencji, w której ma uprawnienia.
  - 1.3. Komisarz posiadający klasę 1 jest uprawniony do pełnienia funkcji:
    - komisarza klasy 2,

- szefa Komisarzy.
- 1.4. Komisarz znajdujący się na Liście komisarzy FEI może pełnić funkcję szefa komisarzy w danej konkurencji, na wszystkich zawodach krajowych.
2. Promocje:
- 2.1. Nadanie uprawnień klasy 3 następuje po ukończeniu i zaliczeniu podstawowego kursu sędziowskiego.
- 2.2. Wymogami ścieżki promocyjnej przy awansie z klasy 3 na 2 jest pełnienie funkcji asystenta komisarza na co najmniej 10 zawodach w danej konkurencji w ostatnich 3 latach, przy czym awans możliwy jest po min. 2 latach od uzyskania uprawnień klasy 3 oraz zaliczeniu obowiązkowego kursu doszkalającego dla komisarzy, prowadzonego przez wykładowcę z aktualnej listy PZJ. Po zaliczeniu kursu następuje nadanie uprawnień klasy 2 w danej konkurencji.
3. Nadanie uprawnień klasy 1:
- 3.1. Promocję z klasy 2 na klasę 1 prowadzi promotor - komisarz z uprawnieniami klasy 1 w danej konkurencji.
- 3.2. Warunkiem awansu z klasy 2 na klasę 1 komisarza jest:
- wybór promotora z listy PZJ,
  - realizacja ścieżki promocyjnej wyznaczonej przez promotora,
  - uzyskanie pozytywnej opinii promotora,
  - przesłanie do KS PZJ wniosku promotora o skierowanie kandydata na egzamin wraz z wymaganą dokumentacją (opinia promotora z opisem ścieżki awansowej, wniosek KS WZJ akceptujący promocję, wykaz pełnionych funkcji wymaganych podczas realizacji ścieżki promocyjnej),
  - uzyskanie akceptacji wniosku ze strony KS PZJ i skierowanie na egzamin centralny,
  - zdanie egzaminu centralnego.
4. Warunkiem aplikowania na kurs międzynarodowy jest:
- posiadanie przez kandydata 1 klasy komisarycznej w danej konkurencji przez min. 1 rok wraz z udokumentowaną aktywnością komisaryczną,
  - posiadanie aktualnej licencji,
  - opinia dwóch promotorów lub pozytywna opinia wniosku przez KS PZJ.

Artykuł 39 KOMISARZ PROMOTOR

1. W celu opieki nad komisarzami, chcącymi podnosić swoje kompetencje poprzez zdobywanie wyższych uprawnień, Kolegium Sędziów PZJ nadaje komisarzom uprawnienia promotorów.

2. Zadaniem promotora jest przygotowanie komisarza do promocji z klasy 2 na klasę 1 i praktyczne sprawdzenie:
  - kwalifikacji merytorycznych,
  - predyspozycji do pełnienia funkcji, które można pełnić z wyższą klasą, a zwłaszcza szefa komisarzy,
  - ocena postawy etycznej.
3. Nadanie komisarzowi uprawnień promotora komisarzy z klasy 2 na 1 następuje po spełnieniu poniższych wymogów:
  - posiadanie aktualnych uprawnień komisarza klasy 1 oraz pełnienie funkcji szefa komisarzy na zawodów ogólnopolskich lub wyższych rangą w ciągu ostatnich 5 lat,
  - posiadanie aktualnej licencji PZJ w danej konkurencji,
  - złożenie wniosku przez zainteresowanego,
  - uzyskanie pozytywnej opinii Kolegium Sędziów PZJ.
4. Decyzje o uzyskaniu lub utracie uprawnień promotora przekazywane są zainteresowanemu oraz do biura PZJ, które rejestruje je w systemie ewidencji osób oficjalnych. Lista promotorów jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

Artykuł 40 KURSY I SEMINARIA KOMISARZY

1. Ukończenie kursu podstawowego jest podstawą do uzyskania uprawnień komisarycznych.
2. Ukończenie kursu doszkalającego dla komisarzy jest warunkiem uzyskania uprawnień komisarzy klasy 2, po spełnieniu warunków opisanych w Rozdz. III, Art. 38, pkt. 2.
3. Ukończenie seminarium licencyjnego dla sędziów lub komisarzy w danej konkurencji (blok spraw dot. komisarzy jest integralną częścią seminarium dla sędziów) jest podstawą przedłużenia uprawnień komisarycznych.
4. Osoby posiadające aktualną licencję FEI w danej konkurencji nie muszą odnawiać krajowej licencji komisarza.

Artykuł 41 WYKŁADOWCY KURSÓW/SEMINARIÓW DLA KOMISARZY

1. Kandydat starający się o zdobycie uprawnień wykładowcy kursów/seminariów dla komisarzy musi spełniać następujące kryteria:
  - 1.1. Wykazanie się aktywnością jako szef komisarzy na zawodach ogólnopolskich, obowiązkowo w innych okręgach oprócz macierzystego, lub międzynarodowych przez ostatnie 5 lat.
  - 1.2. Posiadanie aktualnej licencji w danej konkurencji.
  - 1.3. Przygotowanie prezentacji kursu podstawowego na podstawie obowiązującego programu lub prezentacji seminarium licencyjnego.
2. Na podstawie wniosku złożonego przez zainteresowanego oraz

dokumentacji potwierdzającej spełnienie kryteriów Kolegium Sędziów PZJ podejmuje decyzję odnośnie nadania uprawnień.

3. W przypadku braku aktywności komisarza przez ostatnie dwa lata KS PZJ może podjąć decyzję o usunięciu wykładowców z listy osób uprawnionych do prowadzenia kursów/seminariów. Ponowne wpisanie na listę może nastąpić na wniosek zainteresowanego po wznowieniu działalności i utrzymaniu jej przez kolejne 12 miesięcy.
4. Decyzje o uzyskaniu lub utracie uprawnień przekazywane są zainteresowanemu i do biura PZJ, które rejestruje je w systemie ewidencji osób oficjalnych. Lista wykładowców uprawnionych do prowadzenia zajęć na kursach podstawowych i seminariach licencyjnych jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

Artykuł 42 KOMISARZ GENERALNY PZJ

1. KS PZJ powołuje Komisarza Generalnego PZJ, który koordynuje funkcjonowanie komisarzy i ich działań we wszystkich konkurencjach.
2. Funkcję Komisarza Generalnego PZJ może pełnić osoba, która:
  - znajduje się na liście FEI z uprawnieniami Komisarza Level 2 w co najmniej jednej konkurencji jeździeckiej,
  - posługuje się biegle językiem angielskim.
3. Do obowiązków Komisarza Generalnego PZJ należą:
  - współpraca ze strukturami komisarycznymi FEI,
  - powołanie komisarzy generalnych konkurencji olimpijskich,
  - koordynacja prac i przydzielenie zakresu obowiązków komisarzom generalnym konkurencji oraz prowadzenie spraw w konkurencjach nieolimpijskich,
  - zatwierdzanie szefów komisarzy na zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w Polsce,
  - organizacja lub akceptacja szkoleń osób oficjalnych w zakresie obowiązków komisarzy,
  - opiniowanie dla Kolegium Sędziów PZJ kandydatów starających się o uczestnictwo w kursach promocyjnych dla komisarzy FEI,
  - weryfikacja listy komisarzy FEI w poszczególnych konkurencjach,
  - składania KS PZJ rocznych sprawozdań ze swojej działalności.

Artykuł 43 SZEF KOMISARZY ZAWODÓW

1. Szef Komisarzy zawodów powoływany jest na zawody ogólnopolskie zgodnie z tabelą obsad.
2. Obowiązkiem szefa komisarzy podczas zawodów, oprócz zadań przypisanych komisarzom, jest organizacja pracy zespołu komisarycznego.
3. Szef komisarzy na zawody rangi Mistrzostw Polski, Pucharu Polski

i Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, zatwierdzany jest przez Komisarza Generalnego PZJ w porozumieniu z organizatorem.

4. Szef komisarzy na zawodach podlega sędziemu głównemu i informuje go o wszelkich nieprawidłowościach.
5. Szef komisarzy jest dla organizatora główną osobą kontaktową w kwestii wszelkich spraw w zakresie działania komisarzy.
6. Szef komisarzy ma obowiązek, w terminie 7 dni od zakończenia zawodów, wysłać sprawozdanie komisarza do biura PZJ, Komisarza Generalnego PZJ oraz organizatora. Niedopełnienie tego obowiązku może skutkować sankcjami, nakładanymi przez Kolegium Sędziów PZJ.
7. Szef komisarzy zobowiązany jest do niezwłocznego zgłoszenia przewodniczącemu komisji sędziowskiej każdego zdarzenia, które według jego oceny jest niezgodne z Przepisami i Regulaminami PZJ, w zakresie jego obszaru odpowiedzialności.
8. Szef komisarzy może wręczyć żółtą kartkę zawodnikowi, zgodnie z Przepisami Ogólnymi. Fakt ten musi zostać zgłoszony przewodniczącemu komisji sędziowskiej zawodów oraz zostać ujęty w raporcie szefa komisarzy zawodów.

Wydarzenia opisane w pkt. 7 i 8 muszą zostać zawarte w sprawozdaniu szefa komisarzy.

Artykuł 44 KOMISARZ ZAWODÓW

1. Komisarzy zawodów powoływany jest na zawody ogólnopolskie i regionalne zgodnie z tabelą obsad.
2. Komisarz podlega sędziemu głównemu bądź szefowi komisarzy, jeśli został on powołany i informuje go o wszelkich nieprawidłowościach.
3. Komisarzy na zawodach regionalnych:
  - jest dla organizatora główną osobą kontaktową w kwestii wszelkich spraw w zakresie działania komisarzy,
  - zobowiązany jest do niezwłocznego zgłoszenia sędziemu głównemu każdego zdarzenia, które według jego oceny jest niezgodne z Przepisami i Regulaminami PZJ, w zakresie jego obszaru odpowiedzialności, może wnioskować do sędziego głównego o wręczenie żółtej kartki zawodnikowi zgodnie z Przepisami Ogólnymi.

Artykuł 45 WYPOSAŻENIE KOMISARZA

1. Komisarz musi posiadać przy sobie aktualne przepisy i regulaminy oraz ich interpretacje w konkurencji w której jest komisarzem.
2. Organizator musi wyposażyć Komisarzy w środki łączności bezprzewodowej do porozumiewania się między sobą oraz z innymi osobami oficjalnymi i służbami, obsługującymi zawody oraz inne wyposażenie niezbędne do pełnienia funkcji komisarza w danej

konkurencji (np. rękawiczki, waga, mata do kontroli ochraniaczy, jeżeli wymagane).

3. Komisarz musi posiadać przy sobie miarę, pozwalającą na weryfikację długości bata, długość ostróg, wysokość przeszkód i innych elementów podlegających kontroli na mocy przepisów.

Artykuł 46 STRÓJ KOMISARZA

1. Komisarze na zawodach powinni być ubrani w zwyczajowy strój sędziowski (Rozdz. II, Art. 33) - jednakże ze względu na „terenowy” charakter funkcji - zaleca się przede wszystkim praktyczność elementów ubioru, z elementem wyróżniającym komisarza spośród uczestników zawodów.
2. Podczas ceremonii dekoracji zwycięzców, komisarze zobowiązani są występować w tradycyjnym stroju sędziowskim.
3. Osobom, które uzyskały uprawnienia komisarza, przysługuje prawo noszenia imiennego identyfikatora komisarza z logo PZJ (wzór zawiera Załącznik II niniejszych Przepisów).
4. Komisarze na zawodach zobowiązani są nosić, w widocznym miejscu, identyfikator komisarza.

Identyfikator komisarza nie może być noszony w okresie kary zawieszenia licencji osoby oficjalnej. Prawomocnie orzeczona kara dyskwalifikacji dożywotniej pociąga za sobą utratę prawa do noszenia identyfikatora komisarza.

ZAŁĄCZNIK I - MINIMALNY SKŁAD OSÓB OFICJALNYCH

Zawarte w poniższych tabelach liczby osób oficjalnych, są liczbami minimalnymi, ale organizatorzy mogą powołać liczniejsze komisje sędziowskie, uzgodnione z sędzią głównym zawodów, również ze względu na pracę w nich sędziów odbywających praktykę. Niespełnienie zawartych w tabelach wymogów liczbowych, spowoduje, że wyniki konkursów nie będą zaliczane do rankingów i uzyskania klas sportowych.

1. Ujeżdżenie.

Lp.	Funkcja	MP, HMP, finał OOM	ZO	ZR ^(a)
1.	Komisja sędziowska	3 - 5	3/2*	3/2 *
2.	W tym skład orzekający	MPS, MP-U25, MP MłJ, HPPSJ	5	-
		MP Jun. i niżej, MP Kuców, HPP Jun. i niżej	3	
		Finał OOM	3	
3.	Szef komisarzy	1	1	-
4.	Komisarze	2**	1**	1**
5.	Gospodarz toru (może być w komisji)	1	1	1
6.	Delegat weterynaryjny	1	-	-
7.	Lek. weterynarii zawodów	1	1	1
8.	Sędziowie pomocniczy - sekretarze	Zgodnie z liczbą sędziów		

Jedna komisja nie powinna sędziować na czworoboku więcej niż 40 przejazdów dziennie. Gdy liczba startów przekracza o 10% powyższy limit, należy powołać kolejną komisję lub rozgrywać zawody w ciągu większej liczby dni.

Imprezy rangi mistrzowskiej (HPP, MP, PP, OOM) muszą być sędziowane przez sędziów z min. klasą 1.

(a) - Eliminacje OOM - wg Regulaminu Olimpiady.

* - W przypadku konkursów L,D,P,N dopuszcza się sędziowanie przez 2 sędziów.

** - Do 40 koni, na każde następne 40 koni jeden komisarz dodatkowo.

2. Skoki przez przeszkody.

Lp.	Funkcja	MP, HMP, finał OOM	ZO	^(a) ZR
1.	Komisja sędziowska	4/3 OOM	3*/4**	3
2.	Min. liczba sędziów z min. kl. 1	3/2 OOM	2	-
3.	Min. liczba sędziów z min. kl. 2	1	1	2
4.	Szef komisarzy	1	1	-
5.	Komisarze	3	1/2**	1/2***
6.	Gospodarz toru****	1	1	1
7.	Asystent gospodarza toru	1	1	-
8.	Delegat techniczny	1	-	-
9.	Delegat weterynaryjny	1	-	-
10.	Lek. weterynarii zawodów	1	1	1

W przypadku, gdy zawody odbywają się na dwóch parkurach, organizator zobowiązany jest zapewnić dwie komisje sędziowskie oraz dodatkowego komisarza, lekarza weterynarii i asystenta gospodarza toru

- (a) - Eliminacje OOM - wg Regulaminu Olimpiady.
 * - W przypadku konkursów z rowem z wodą niezbędny jest dodatkowy sędzia z uprawnieniami min. klasy 2.
 ** - W przypadku gdy czas trwania zawodów przekracza 12 godz.
 *** - W przypadku gdy startuje powyżej 120 koni, min. jeden komisarz na każde kolejne 60 koni powyżej 120.
 **** - W konkursach z oceną stylu jeźdźca/konia, funkcję kwalifikatora, arbitra stylu może pełnić gospodarz toru.

3. Wszechstronny konkurs konia wierzchowego.

	MPS,MPMJ, MPJ, Finał OOM	CNC 3*, CNC 4*	Finał PP WKKW, MPMł, MPK, MPMK	CNC 2* Eliminacje OOM	CNC 75, CNC 90, CNC 100, CNC 1*
Komisja sędziowska	min. 3 sędziów	min. 2 sędziów	min. 2 sędziów	min. 2 sędziów	dopuszczalne: 1 sędzia sędziujący próbę ujeżdżenia
	Członkowie KS muszą posiadać min. 1 klasę sędziowską.	Członkowie KS muszą posiadać min. 1 klasę sędziowską.	Jeden z członków KS musi posiadać min. 1 klasę sędziowską. Pozostali członkowie KS muszą posiadać min. 2 klasę sędziowską.	W zawodach krajowych organizowanych do poziomu CNC 2* liczbę sędziów uzależnia się od liczby startujących koni w zawodach, na każde 50 koni powyżej 80 musi przypadać jeden dodatkowy sędzia. Minimalna obsada sędziowska na zawodach krajowych do poziomu CNC 2* to 2 sędziów. Członkowie KS mogą posiadać uprawnienia sędziowskie WKKW min. 2 klasy. Jeżeli KS składa się z więcej niż 3 sędziów to jeden członek może być sędzią ujeżdżenia z min. 2 klasą.	
	Przewodniczący musi być sędzią z listy FEI WKKW, chyba że delegat techniczny jest z listy FEI	Przewodniczący musi być sędzią min. 1 klasy WKKW.	Przewodniczący musi być sędzią min. 1 klasy WKKW.	Przewodniczący musi być sędzią min. 1 klasy WKKW.	Przewodniczący musi być sędzią min. 2 klasy WKKW.
	<ul style="list-style-type: none"> • Jeżeli MPJ, MPMJ, MPS rozgrywane są w ramach zawodów międzynarodowych to stosuje się przepisy FEI ale musi być 3 sędziów. • Na zawodach krajowych dopuszcza się sędziowanie sędziów zagranicznych, ale nie więcej niż jeden w konkursie i nie może on pełnić funkcji przewodniczącego KS. Zapis ten nie dotyczy Mistrzostw Polski, Finału PP WKKW i MPMK organizowanych w ramach zawodów międzynarodowych. • Sędzia z listy WKKW FEI to sędzia posiadający aktualną licencję WKKW PZJ i znajdujący się na aktualnej liście sędziów WKKW FEI • W próbie skoków dopuszcza się możliwość pełnienia funkcji przez gospodarza toru i sędziów z uprawnieniami i licencją w konkurencji skoków przez przeszkody. • Sędziego głównego zawodów wskazują propozycje zawodów. Powinien być nim sędzia prowadzący konkurs o najwyższym stopniu trudności zawodów CNC. • Jeden sędzia nie może sędziować więcej niż 55 koni dziennie w próbie ujeżdżenia. • W klasach CNC 75/90/100/1*, Eliminacje OOM Kolegium Sędziów PZJ rekomenduje 2 sędziów do sędziowania próby ujeżdżenia. 				

Delegat techniczny	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ
	<p>W zawodach łączonych międzynarodowych/krajowych jeden delegat techniczny może pełnić funkcję w maksymalnie 4 konkursach, w tym nie więcej niż 2 międzynarodowych. W przypadku większej liczby konkursów, musi być dodatkowy delegat techniczny.</p> <p>W zawodach tylko krajowych nie ma ograniczenia liczby konkursów na jednego delegata technicznego.</p> <p>W zawodach krajowych nie dopuszcza się pełnienia funkcji delegata technicznego przez zagranicznego delegata technicznego.</p> <p>W zawodach regionalnych dopuszcza się łączenie funkcji sędziego głównego i delegata technicznego pod warunkiem, że osoba pełniąca te funkcje posiada odpowiednie uprawnienia i aktualne licencje (sędziowską i DT).</p>				
Gospodarz toru	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ ¹⁾
Delegat wet.	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Nieobowiązkowo	Nieobowiązkowo
Lek. wet. zawodów	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ	Z listy krajowej PZJ ²⁾
Komisarze	Minimum 2 komisarzy z listy krajowej PZJ (w tym Szef Komisarzy) plus 1 komisarz na każde 60 koni powyżej 90 koni w zawodach.*				
	Organizator zawodów po konsultacji z delegatem technicznym może wystąpić do KS PZJ z wnioskiem o zredukowanie liczby komisarzy				
	<p>¹⁾ Osoba z licencją Asystent Gospodarza Toru może pełnić samodzielnie funkcję Gospodarza Toru na zawodach krajowych do rangi CNC 1* jeżeli Delegat Techniczny lub Sędzia Główny na tych zawodach jest z listy FEI</p> <p>²⁾ W zawodach regionalnych lekarz weterynarii zawodów nie musi znajdować się na aktualnej liście PZJ.</p> <p>W zawodach rangi MPS, MPMJ, MPJ, Finału OOM obsady osób oficjalnych przygotowuje Komisja WKKW w uzgodnieniu z Kolegium Sędziów oraz organizatorem zawodów.</p> <p>W pozostałych zawodach organizator podaje w propozycjach zawodów skład KS wraz z listą rezerwową sędziów w przypadku większej liczby zgłoszeń.</p> <p>W szczególnie uzasadnionych przypadkach Komisja WKKW może w porozumieniu z Kolegium Sędziów PZJ odstąpić od reguł zawartych w tabeli</p>				

Wszyscy sędziowie, komisarze, delegaci techniczni, asystenci delegatów technicznych, gospodarze toru, asystenci gospodarzy toru pełniący funkcje podczas zawodów WKKW muszą posiadać aktualne licencje w konkurencji WKKW przyznane przez Polski Związek Jeździecki. Tam gdzie dopuszczeni są sędziowie konkurencji ujeżdżenia - wymagana jest aktualne licencja sędziowska w konkurencji ujeżdżenia. Tam gdzie dopuszczeni są sędziowie lub gospodarze toru konkurencji skoki przez przeszkody - wymagana jest aktualna licencja sędziowska lub gospodarza toru w konkurencji skoki przez przeszkody.

Lekarze weterynarii i delegaci weterynaryjni muszą posiadać uprawnienia do pełnienia funkcji podczas zawodów (zgodnie z przepisami weterynaryjnymi) i znajdować się na aktualnej liście PZJ.

Załącznik zaktualizowany na podstawie Uchwały Zarządu nr U/2835/4/E/2020 z dnia 26.05.2020.

4. Powołenie.

Lp.	Funkcja	MP	ZO	ZR	
				Format 1/2	Format 3/4
1.	Komisja sędziowska	5	3*	3*	2
2.	Min. liczba sędziów z min. kl. 1	5	2	1	1 z kl. 2
3.	Szef komisarzy	1	1	-	-
4.	Komisarze	2	2	2	1
5.	Delegat techniczny	1	1	1	-
6.	Gospodarz toru	1	1	1	1
7.	Delegat weterynaryjny	1	-	-	-
8.	Lek. weterynarii zawodów	1	1	1	1
9.	Sędziowie przeszkodowi, startowi, pomocniczy itp.	Liczba w uzgodnieniu z DT			

Uwaga: Liczba przejazdów, które może sędziować jedna komisja sędziowska na czworoboku nie powinna przekraczać 40 dziennie.

Gdy liczba startów przekracza o 10% powyższy limit, należy powołać kolejną komisję lub rozgrywać próbę ujeżdżenia w ciągu większej liczby dni.

Delegaci weterynaryjni muszą posiadać uprawnienia do pełnienia funkcji podczas zawodów (zgodnie z przepisami weterynaryjnymi) i znajdować się na aktualnej liście PZJ.

* - Na zawodach krajowych (ZO/ZR), delegat technicznych (posiadający ważną licencję sędziego klasy 1/2) może sędziować konkursy ujeżdżenia, gdy zajdzie taka potrzeba.

Delegat techniczny nie może pełnić funkcji sędziego głównego.

5. Woltyżerka.

Lp.	Funkcja	MP/PP	ZO	ZR
1.	Komisja sędziowska (z sędzią PZJ/WZJ)	4/ 3-4	3-4	2-4
2.	Liczba sędziów z min. kl.1	2/1-2	1-2	-
3.	Liczba sędziów z min. kl. 2	2/2	1-2	1-2
4.	Liczba sędziów z min. kl. 3	-	1	1-2
	Szef komisarzy	1	1	-
5.	Komisarze	1	1	1
7.	Delegat techniczny	1/1	-	-
8.	Delegat weterynaryjny	1/1	-	-
9.	Oficjalny lekarz weterynarii - członek kom. wet.	1/1	1	-
10.	Lek. weterynarii zawodów	-	-	1
11.	Sędziowie pomocniczy - sekretarze	Zgodnie z wymag. liczbą sędziów		

6. Sportowe rajdy konne.

Lp.	Funkcja	MP	ZO	ZR
1.	Komisja sędziowska	3	3	3 / 2*
2.	Liczba sędziów z min. kl. 1	2	2	-
3.	Liczba sędziów z min. kl. 2	1	-	2
4.	Szef komisarzy	1	1	-
5.	Komisarze	1	1	1**
6.	Gospodarz toru	1	1	1
7.	Delegat techniczny	1	1***	1***
8.	Komisja weterynaryjna.	3	3	3****/2**** i ****
9.	Delegat weterynaryjny	1	-	-
10.	Lek. weterynarii zawodów	1	1	1*****
11.	Sędziowie pomocniczy	W uzgodnieniu z DT		

Uwaga: Na jednego lekarza weterynarii może przypadać maksymalnie 15 koni.

- * - Dotyczy zawodów do 20 koni (włącznie).
- ** - Funkcja komisarza może być pełniona rotacyjnie przez członków komisji sędziowskiej (w okresie przejściowym).
- *** - Delegat techniczny może być członkiem komisji sędziowskiej (jeśli posiada odpowiednie uprawnienia).
- **** - Przynajmniej jeden lekarz wet. licencjonowany z listy PZJ.
- ***** - Dotyczy zawodów z konkursami do klasy N włącznie i do 30 koni.
- ***** - Lekarz weterynarii (leczący) może być członkiem komisji weterynaryjnej, ale nie może być jej przewodniczącym.

KOMISARZ
IMIĘ
NAZWISKO

ZAŁĄCZNIK III - PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

1. Osoby, znajdujące się, w dniu wejścia w życie niniejszych przepisów, na liście Komisarzy FEI i posiadający w tym dniu aktualne uprawnienia, otrzymują automatycznie uprawnienia komisarza klasy 1.
2. Sędziom pełniącym na zawodach ogólnopolskich i wyższych, w ostatnich 5 latach (2015-2019 oraz I kwartale 2020) funkcję szefa komisarzy, komisarza min. 3 razy, przysługują uprawnienia komisarza klasy 1. Przedłużenie uprawnień na kolejne lata odbywać się będzie zgodnie z obowiązującym trybem przedłużania licencji osoby oficjalnej.
3. Sędziom pełniącym na zawodach regionalnych i wyższych, w ostatnich 5 latach (2015-2019 oraz I kwartale 2020) funkcję szefa komisarzy, komisarza min. 5 razy, przysługują uprawnienia komisarza klasy 2. Przedłużenie uprawnień na kolejne lata odbywać się będzie zgodnie z obowiązującym trybem przedłużania licencji osoby oficjalnej.
4. Osoba oficjalna starająca się o skierowanie na Kurs Komisarzy FEI będzie mogła w okresie 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszych przepisów złożyć wniosek o zaliczenie praktyk wg poprzedniej wersji przepisów. Po okresie przejściowym (6 miesięcy) realizacja ścieżki promocyjnej będzie wymagana w pełni według niniejszej wersji przepisów.
5. Sędziowie, którzy chcą otrzymać uprawnienia szefa komisarzy, komisarza powinni do dnia 31.03.2020 roku złożyć wniosek do KS PZJ o nadanie im tych uprawnień.
6. Przepisy dotyczące szefów komisarzy na zawodach regionalnych w konkurencji sportowe rajdy konne pozostają w okresie przejściowym dwóch lat tj. do końca 2021 roku (celem wykształcenia odpowiedniej liczby uprawnionych komisarzy do pełnienia tej funkcji) w treści dotychczasowej, zgodnie z tabelą obsad, zamieszczoną w Załączniku I.
7. Osoba oficjalna starająca się o awans, która rozpoczęła procedurę awansową w 2018 roku lub w latach poprzednich, będzie mogła w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszych przepisów, złożyć wniosek o zaliczenie praktyk wg poprzedniej wersji przepisów. Po upływie okresu przejściowego (6 miesięcy) realizacja ścieżki promocyjnej będzie wymagana według niniejszej wersji przepisów.
8. **Rozdział III niniejszych Przepisów, dotyczący komisarzy, wchodzi w życie dnia 01.04.2020 roku.**
9. **Załącznik zaktualizowany na podstawie Uchwały Zarządu nr U/2800/3/E/2020 z dnia 29.04.2020.**

CZĘŚĆ II

OSOBY OFICJALNE PODLEGAJĄCE KOMISJOM KONKURENCJI PZJ

ROZDZIAŁ IV   GOSPODARZE TORU

Artykuł 47   ZASADY OGÓLNE

1. Niniejsze przepisy określają zasady funkcjonowania gospodarzy toru (GT) w zakresie zdobywania uprawnień i licencji oraz pracy na zawodach krajowych.
2. Ilekroć w niniejszych przepisach używa się sformułowania zawody krajowe, należy przez to rozumieć zawody regionalne lub ogólnopolskie, wymienione w kalendarzu zawodów WZJ lub PZJ.
3. Wszelkie wytyczne odnośnie osób oficjalnych na zawodach międzynarodowych określają przepisy Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI).

Artykuł 48   NADAWANIE UPRAWNIENÍ GOSPODARZA TORU

1. Uprawnienia gospodarza toru nadaje właściwa komisja konkurencji PZJ.
2. Nadanie uprawnień gospodarza toru następuje po spełnieniu warunków określonych dla każdej z klas danej konkurencji.
3. Warunkiem formalnym nadania klasy jest dostarczenie do właściwej komisji konkurencji PZJ dokumentacji potwierdzającej spełnienie niżej wymienionych warunków, w skład których wchodzi kserokopie:
  - potwierdzeń odbycia praktyk,
  - potwierdzeń udziału i ukończenia kursów, seminariów i zaliczonych egzaminów.

Artykuł 49   ZAWIESZANIE UPRAWNIENÍ GOSPODARZY TORU

W przypadku złożenia w biurze PZJ przez zawodników, sędziów lub organizatorów zawodów krajowych pisemnego wniosku dotyczącego rażących błędów w pracy gospodarza toru bądź niestosownego zachowania, właściwa komisja konkurencji PZJ ma obowiązek szczegółowo przeanalizować przedstawione fakty i wydać opinię wraz ze wskazaniem dalszego trybu postępowania, łącznie z wnioskiem do Zarządu PZJ o czasowe zawieszenie ważności licencji lub pozbawienie uprawnień gospodarza toru.

Artykuł 50 WYNAGRODZENIE GOSPODARZY TORU

Wynagrodzenie gospodarza toru, za projekt i pracę wykonaną podczas zawodów krajowych, gospodarz toru ustala bezpośrednio z organizatorem zawodów.

Artykuł 51 EWIDENCJA GOSPODARZY TORU

1. Biuro PZJ prowadzi ewidencję osób posiadających aktualną klasę i licencję gospodarza toru.
2. Osoby nie posiadające aktualnej licencji gospodarza toru nie mogą pełnić takiej funkcji na zawodach krajowych, pod rygorem unieważnienia wyników tych zawodów.

Artykuł 52 GOSPODARZ TORU NA ZAWODACH

1. Gospodarz toru jest osobą oficjalną na zawodach, na których pełni swoją funkcję.
2. Gospodarz toru jest odpowiedzialny za zaprojektowanie i ustawienie toru przeszkód, zgodnie z propozycjami zawodów oraz z aktualnymi przepisami i regulaminem konkurencji.
3. Gospodarz toru może mieć do pomocy asystentów.
4. Gospodarz toru i jego asystenci nie mogą startować jako zawodnicy w zawodach, na których pełnią oficjalnie swoje funkcje.
5. Gospodarz toru ani jego asystenci nie mogą pełnić jakichkolwiek innych funkcji na zawodach, poza sędzią stylu konia lub jeźdźcą.
6. Gospodarz toru lub jego asystent musi być obecny na zawodach przez cały czas budowy parkurów i trwania konkursów.

Artykuł 53 KRAJOWY GOSPODARZ TORU

Krajowym gospodarzem toru może zostać osoba:

- pełnoletnia,
- posiadająca przynajmniej średnie wykształcenie,
- posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych,
- korzystająca z pełni praw publicznych,
- która pisemnie zobowiąże się do przestrzegania postanowień statutu, przepisów i regulaminów PZJ,
- która pisemnie wyrazi zgodę na poddanie się odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej przepisami PZJ,
- która zda egzamin promocyjny,
- która spełnia wymogi opisane dla poszczególnych konkurencji.

Artykuł 54 PROMOTOR

1. Promotorem jest gospodarz toru znajdujący się na liście promotorów, prowadzonej przez właściwą komisję konkurencji PZJ.

2. Promotorów powołuje i odwołuje właściwa komisja konkurencji PZJ.
3. Lista promotorów publikowana jest na stronie PZJ.

Artykuł 55 SZKOLENIA GOSPODARZY TORU

1. Rodzaje szkoleń:
  - kurs podstawowy,
  - seminarium licencyjne,
  - seminarium doszkalające.
2. Szkolenia mogą organizować: PZJ, WZJ, właściwe komisje konkurencji PZJ oraz promotorzy.
3. Nadzór nad szkoleniami oraz egzaminami sprawuje właściwa komisja konkurencji PZJ.

Artykuł 56 UPRAWNIENIA I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI SKOKÓW PRZEZ PRZESZKODY

1. Gospodarz toru jest odpowiedzialny za zaprojektowanie i ustawienie toru przeszkód, zgodnie z propozycjami zawodów oraz z aktualnymi przepisami i regulaminem konkurencji.
2. Pełnienie funkcji GT na zawodach jeździeckich zależy od klasy posiadanych uprawnień.
3. Uprawnienia krajowego GT określają dwie klasy:
  - klasa 2 - licencja 2,
  - klasa 1 - licencja 1.
4. Gospodarz toru klasy 2 może pełnić funkcje:
  - GT na zawodach regionalnych,
  - asystenta GT na zawodach każdej rangi.
5. Krajowym GT klasy 2 w konkurencji skoki przez przeszkody może zostać osoba, która spełnia warunki opisane w Art. 53 oraz:
  - 5.1. Posiada aktualne uprawnienia sędziowskie, przynajmniej 3 klasy w skokach przez przeszkody.
  - 5.2. Ukończyła kurs podstawowy dla GT.
  - 5.3. Odyła praktyki zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z promotorem.
  - 5.4. Zaliczyła praktyki na minimum sześciu zawodach krajowych u co najmniej dwóch GT klasy 1 lub wyższej oraz jedną u promotora lub pod jego nadzorem.
  - 5.5. Uzyskała pisemną pozytywną opinię swojego promotora.
  - 5.6. Zdała egzamin.

Warunki te muszą być udokumentowane wypełnioną kartą praktyk i pisemnym oświadczeniem promotora, które dołączone są do wniosku kandydata o nadanie klasy 2, skierowanego do Komisji Skoków PZJ.

6. Gospodarz toru klasy 1 może pełnić funkcje:

- GT na zawodach krajowych każdej rangi,
  - asystenta GT na zawodach każdej rangi.
7. Krajowym GT klasy 1 w konkurencji skoki przez przeszkody może zostać osoba, która spełnia następujące warunki:
- 7.1. Posiada aktualne uprawnienia GT 2 klasy w skokach przez przeszkody.
  - 7.2. Posiada aktualne uprawnienia sędziowskie przynajmniej 3 klasy w skokach przez przeszkody.
  - 7.3. Odbyła praktyki zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z promotorem, na co najmniej dziesięciu zawodach minimum regionalnych oraz co najmniej pięciu na zawodach minimum ogólnopolskich, w tym jedną u promotora lub pod jego nadzorem.
  - 7.4. Uzyskała pisemną pozytywną opinię swojego promotora.
  - 7.5. Zdała egzamin promocyjny.

Warunki te muszą być udokumentowane wypełnioną kartą praktyk i pisemnym oświadczeniem promotora, które dołączone są do wniosku kandydata o nadanie klasy 1, skierowanego do Komisji Skoków PZJ.

8. Egzamin promocyjny - po stwierdzeniu przez promotora gotowości kandydata do przystąpienia do pełnienia funkcji GT klasy 2 lub do otrzymania awansu, promotor wnioskuje do Komisji Skoków PZJ o zarejestrowanie i nadanie numeru egzaminu centralnego.
9. Komisja egzaminacyjna musi składać się z promotora i GT minimum 1 klasy.
10. Formę egzaminu promocyjnego ustala komisja egzaminacyjna.
11. Licencje GT wszystkich klas nadaje Polski Związek Jeździecki poprzez uchwałę Komisji Skoków PZJ.
12. Warunki otrzymania uprawnień do licencji GT:

- posiadanie aktualnych uprawnień przynajmniej 3 klasy sędziowskiej w skokach przez przeszkody,
- uczestnictwo w cyklu dwuletnim w seminariach licencyjnych GT i sędziowskim,
- pełnienie następujących funkcji w okresie dwóch ostatnich lat:
  - gospodarz toru klasy 2 - pełnienie funkcji GT lub asystenta co najmniej pięć razy na ZR lub zawodach wyższej rangi.
  - gospodarz toru klasy 1 - pełnienie funkcji GT lub asystenta co najmniej pięć razy na zawodach krajowych lub wyższej rangi.

Jeżeli powyższe warunki nie zostały spełnione, to do otrzymania licencji GT konieczne jest:

- licencja 2 - w ciągu roku, dwukrotne asystowanie (jako drugi asystent) na zawodach krajowych i ukończenie dodatkowego seminarium licencyjnego dla GT.
- licencja 1 - w ciągu roku, dwukrotne asystowanie (jako drugi asystent) na zawodach minimum ogólnopolskich i ukończenie

- o dodatkowego seminarium licencyjnego dla GT,
  - o ukończenie seminarium licencyjnego dla sędziów konkurencji skoki przez przeszkody.
13. Klasę międzynarodowego GT może uzyskać osoba, której uprawnienia zostaną przyznane przez Międzynarodową Federację Jeździecką (FEI).
  14. Warunkiem zgłoszenia krajowego GT klasy 1 na kandydata na międzynarodowego GT jest spełnienie następujących warunków:
    - 14.1. Posiadanie licencji klasy 1 przynajmniej przez 3 ostatnie lata.
    - 14.2. Pełnienie funkcji GT na ZO co najmniej 18 razy.
    - 14.3. Pełnienie funkcji asystenta GT na CSI(O) co najmniej 6 razy.
    - 14.4. Uzyskanie pozytywnej pisemnej opinii o swojej pracy jako GT u co najmniej dwóch promotorów.
- Warunki wymienione w punktach 14.1, 14.2 i 14.3 muszą być udokumentowane kserokopiami oficjalnych propozycji zawodów i pisemnym oświadczeniem promotora, dołączonym do wniosku kandydata o zgłoszenie na międzynarodowy kurs FEI, skierowanego do Komisji Skoków PZJ.
- 14.5. Spełnienie wszystkich pozostałych warunków, opisanych w przepisach FEI.
15. Kandydatów na wszystkie stopnie międzynarodowych GT opiniuje Komisja Skoków PZJ, a biuro PZJ zgłasza do FEI, po zatwierdzeniu aplikacji przez Sekretarza Generalnego PZJ.
  16. Kursy dla GT.
    - 16.1. Rodzaje szkoleń:
      - kurs podstawowy,
      - seminarium licencyjne,
      - seminarium doszkalające.
    - 16.2. Szkolenia mogą organizować: PZJ, WZJ oraz Komisja Skoków PZJ.
    - 16.3. Nadzór nad szkoleniami oraz egzaminami sprawują Komisja Skoków PZJ.
    - 16.4. Komisję egzaminacyjną stanowi wykładowca lub wykładowcy przeprowadzający szkolenie. Wykładowcą musi być osoba posiadająca status promotora.
    - 16.5. Kierownika szkolenia wyznacza organizator, który odpowiada za:
      - organizację i rozliczenie szkolenia,
      - zakwaterowanie i wyżywienie uczestników kursu i wykładowców,
      - zebranie niezbędnych dokumentów,
      - dostarczenie do Biura PZJ protokołu ukończenia kursu oraz pozostałych dokumentów w terminie 7 dni od daty jego zakończenia.
  17. Procedura zgłaszania szkoleń.
    - 17.1. Organizator zgłasza szkolenie do Biura PZJ na właściwym formularzu.
    - 17.2. Szkolenie zatwierdza Komisja Skoków PZJ.

- 17.3. Informacja o zatwierdzonym kursie jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
18. Promotorem jest GT znajdujący się na liście promotorów, prowadzonej przez Komisję Skoków PZJ. Promotorem może być GT, posiadający uprawnienia międzynarodowe i który złoży wniosek, do Komisji Skoków PZJ, o umieszczenie go na liście promotorów.
19. Zadaniem promotora jest przygotowanie kandydata do zmiany klasy i praktyczne sprawdzenie:
  - kwalifikacji merytorycznych,
  - ocena postawy etycznej.
20. Promotorzy są uprawnieni do prowadzenia wszelkich rodzajów szkoleń i egzaminów.
21. Promotorzy są zwolnieni z obowiązku zaliczania seminarium licencyjnego dla GT PZJ.
22. Promotorów powołuje i odwołuje Komisja Skoków PZJ.
23. Lista promotorów jest publikowana na stronie PZJ.

Artykuł 57 UPRAWNIENIA I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI WSZECHSTRONNEGO KONKURSU KONIA WIERZCHOWEGO

1. Gospodarz toru próby terenowej jest odpowiedzialny za:
  - układ, projekt, wymiary, przygotowanie i oznakowanie wszystkich odcinków próby terenowej.
  - układ, projekt i budowę toru próby skoków i musi upewnić się, że tor ten jest zgodny z aktualnymi przepisami i wytycznymi WKKW.
2. Kandydat na GT może pełnić samodzielnie funkcję GT próby terenowej na zawodach krajowych do klasy CNC1* pod warunkiem, że delegat techniczny na tych zawodach jest umieszczony na aktualnej liście FEI.
3. Krajowym kandydatem na GT w konkurencji WKKW może zostać osoba spełniająca warunki opisane w Art. 53 oraz posiadająca:
  - 3.1. Przynajmniej brązową odznakę jeździecką lub uzyskaną w swojej karierze jeździeckiej mistrzowską klasę sportową w konkurencji WKKW.
  - 3.2. Uprawnienia sędziowskie minimum 3 klasy i aktualną licencję sędziego w konkurencji WKKW.
  - 3.3. Zda z wynikiem pozytywnym egzamin kończący podstawowy kurs dla GT próby terenowej.
4. Krajowym GT próby terenowej może zostać osoba, która:
  - 4.1. Posiada, od co najmniej dwóch lat, uprawnienia kandydata na GT próby terenowej (licząc od dnia zatwierdzenia przez PZJ protokołu z egzaminu końcowego kursu podstawowego do 31 grudnia roku następnego).
  - 4.2. Posiada udokumentowanie pełnienia minimum 6 razy funkcji

asystenta GT próby terenowej na zawodach krajowych lub międzynarodowych (w tym minimum 2 razy u GT, będącego na liście FEI).

4.3. Ukończy seminarium licencyjne dla GT próby terenowej.

Powyższe wymagania nie dotyczą osób, które uzyskały uprawnienia przed 23.03.2009 roku .

5. Nadanie uprawnień i licencji kandydata na GT próby terenowej następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 3 oraz po przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego kurs podstawowy dla GT próby terenowej.
6. Nadanie uprawnień i licencji GT próby terenowej następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 4 i przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego seminarium licencyjne dla GT próby terenowej oraz po udokumentowaniu pełnionych funkcji na zawodach.
7. W szczególnych przypadkach - osób mających doświadczenie jako jeździec w zawodach na poziomie minimum 3* lub jako szkoleniowiec WKKW, Komisja WKKW PZJ może złagodzić stawiane wymagania.
8. Licencja GT próby terenowej oraz kandydata na GT próby terenowej jest nadawana przez Polski Związek Jeździecki, po wypełnieniu następujących warunków:

8.1. Złożenie wniosku o wydanie licencji w PZJ.

8.2. Wniesienie opłaty za licencję GT próby terenowej, zgodnie z cennikiem PZJ.

8.3. Spełnienie następujących warunków:

- asystent gospodarza toru próby terenowej - pełnienie w ciągu 2 lat (licząc od dnia uzyskania uprawnień lub licencji do 31 grudnia roku następnego) minimum 3 razy funkcji asystenta GT próby terenowej na zawodach krajowych lub międzynarodowych. Jeżeli warunek ten nie jest spełniony, do otrzymania licencji konieczne jest ukończenie seminarium licencyjnego zakończonego egzaminem.
- Gospodarza toru próby terenowej - w okresie 2 lat (licząc od dnia uzyskania uprawnień lub licencji do 31 grudnia roku następnego): pełnienie minimum 6-krotnie funkcji GT próby terenowej lub asystenta na zawodach regionalnych , ogólnopolskich, lub międzynarodowych, w tym minimum 2-krotnie na zawodach międzynarodowych minimum CCI** jako minimum asystent delegata technicznego,

8.4. Ukończenie seminarium licencyjnego zakończonego egzaminem.

9. Krajowy GT próby terenowej może się ubiegać o promocję międzynarodową jeżeli posiada:

9.1. Aktualną licencję GT próby terenowej w konkurencji WKKW.

9.2. Minimum 3 letnią regularną praktykę krajową.

9.3. Pozytywną opinię GT próby terenowej z uprawnieniami

międzynarodowymi

10. Wniosek o promocję na GT próby terenowej FEI musi być przesłany do Biura PZJ. Warunkiem zgłoszenia kandydata na kurs FEI jest pozytywna opinia Komisji WKKW oraz Kolegium Sędziów.
11. GT próby terenowej w konkurencji WKKW, znajdujący się na aktualnej liście FEI, mogą otrzymać licencję, po złożeniu w PZJ wniosku o wydanie licencji i wniesieniu opłaty za licencję GT, zgodnie z cennikiem PZJ.
12. Kursy dla GT.
  - 12.1. Rodzaje szkoleń:
    - podstawowe - dające uprawnienia kandydata na GT,
    - seminarium licencyjne - odświeżające zakres wiedzy,
    - seminarium szkolące - poszerzające zakres wiedzy.
  - 12.2. Ukończenie kursu podstawowego/seminarium licencyjnego jest jednym z warunków uzyskania licencji GT.
  - 12.3. Nadzór nad kursami/seminariami sprawuje Biuro PZJ i Komisja WKKW PZJ.
  - 12.4. Komisję egzaminacyjną stanowią wykładowcy kursu/seminarium. Komisja egzaminacyjna musi składać się z minimum 2 osób.
  - 12.5. Egzaminatorem/wykładowcą na kursie/seminarium GT może być tylko GT figurujący na aktualnej liście FEI.
  - 12.6. Kierownika kursu/seminarium wyznacza organizator a zatwierdza Komisja WKKW PZJ. Wykładowców i egzaminatorów zatwierdza Komisja WKKW PZJ.
  - 12.7. Kierownik kursu/seminarium odpowiada za:
    - organizację zakwaterowania i wyżywienia uczestników kursu, wykładowców i egzaminatorów,
    - zebranie niezbędnych dokumentów i zdjęć (zdjęcia w formie elektronicznej),
    - zorganizowanie obowiązkowego egzaminu (pisemnego i praktycznego),
    - dostarczenie do Biura PZJ protokołu ukończenia kursu w terminie 7 dni od daty jego zakończenia.
  - 12.8. Kandydaci na kurs podstawowy mogą przystąpić do zajęć pod warunkiem złożenia u kierownika kursu wypełnionej deklaracji. Pozostałe niezbędne dokumenty osobowe muszą być dostarczone, do wglądu, organizatorowi kursu, przed jego rozpoczęciem. Niedostarczenie dokumentów w terminie może spowodować skreślenie kandydata z listy uczestników kursu.
13. Kursy mogą być organizowane oddzielnie lub razem dla delegatów technicznych i GT.
14. Procedura zgłaszania kursów/seminariów:
  - organizator zgłasza kurs/seminarium do Biura PZJ na właściwym

formularzu, wraz z programem,

- kurs zatwierdza Komisja WKKW PZJ.

Komisja WKKW PZJ może nie wyrazić zgody na zorganizowanie kursu/seminarium.

- informacja o zatwierdzonym kursie/seminarium jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

Artykuł 58 UPRAWNIENIA I WYMOGI PROMOCYJNE W KONKURENCJI POWOŻENIA

1. Gospodarz Toru jest odpowiedzialny za:
  - ustawienie i wymierzenie czworoboku do Konkursu A,
  - ustawienie, wymierzenie i oznakowanie trasy oraz budowę przeszkód w Konkursie B,
  - zaprojektowanie, zbudowanie, wymierzenie toru w Konkursie C.
2. GT musi upewnić się, że warunki techniczne we wszystkich próbach są zgodne z aktualnymi przepisami i wytycznymi konkurencji powożenia.
3. Kandydat GT może pełnić funkcje asystenta GT na zawodach krajowych.
4. Krajowym kandydatem GT może zostać osoba spełniająca warunki opisane w Art. 53 oraz:
  - 4.1. Posiadająca 3 klasę sędziowską z aktualną licencją w konkurencji powożenia.
  - 4.2. Zda z wynikiem pozytywnym egzamin kończący kurs podstawowy dla GT.
5. Krajowym GT może zostać osoba spełniająca następujące warunki:
  - 5.1. Posiadająca, od co najmniej dwóch lat, uprawnienia kandydata GT (licząc od dnia zatwierdzenia przez PZJ protokołu z egzaminu końcowego kursu podstawowego).
  - 5.2. Ukończyła praktykę u GT z listy krajowej lub FEI (długość praktyki określa GT).
  - 5.3. Zdała egzamin praktyczny u GT z listy FEI.
  - 5.4. Ukończyła seminarium licencyjne dla GT.
6. Nadanie uprawnień kandydata GT następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 4 oraz przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego kurs podstawowy GT.
7. Nadanie uprawnień GT następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 5 oraz przesłaniu do Biura PZJ potwierdzenia odbycia praktyk i zdania praktycznego egzaminu u GT z listy FEI.
8. Licencja GT oraz kandydata GT jest nadawana przez Polski Związek Jeździecki po spełnieniu następujących warunków:
  - 8.1. Ukończenie kursu podstawowego/seminarium licencyjnego.
  - 8.2. Złożenie wniosku o nadanie licencji osób oficjalnych w PZJ.
  - 8.3. Wniesienie opłaty za licencję zgodnie z cennikiem PZJ.
9. Krajowy GT może się ubiegać o promocję międzynarodową jeżeli

posiada:

9.1. Aktualną licencję GT w konkurencji powożenia.

9.2. Minimum 5-letnią, regularną praktykę krajową.

Wymóg ten może być złagodzony na warunkach określonych w przepisach FEI.

9.3. Pozytywną opinię GT z uprawnieniami międzynarodowymi.

9.4. Spełnia pozostałe wymogi określone w przepisach FEI.

10. Wniosek o promocję na GT FEI musi być przesłany do Biura PZJ. Warunkiem zgłoszenia kandydata na kurs FEI jest spełnienie wyżej wymienionych warunków oraz pozytywna opinia Komisji Powożenia i Kolegium Sędziów.

11. Kursy dla GT.

11.1. Rodzaje szkoleń:

- podstawowe - dające uprawnienia kandydata na GT,
- seminarium licencyjne - odświeżające zakres wiedzy,
- seminarium szkolące - poszerzające zakres wiedzy.

11.2. Ukończenie kursu podstawowego/seminarium licencyjnego jest jednym z warunków uzyskania licencji GT.

11.3. Nadzór nad kursami/seminariami sprawuje Biuro PZJ i Komisja Powożenia PZJ.

11.4. Komisję egzaminacyjną stanowią wykładowcy kursu/seminarium. Komisja egzaminacyjna musi składać się z minimum 2 osób, w tym 1 GT z listy FEI.

11.5. Egzaminatorem/wykładowcą na kursie/seminarium GT może być tylko GT figurujący na aktualnej liście FEI.

11.6. Kierownika kursu/seminarium wyznacza organizator a zatwierdza Komisja Powożenia PZJ. Wykładowców i egzaminatorów zatwierdza Komisja Powożenia PZJ.

11.7. Kierownik kursu/seminarium odpowiada za:

- organizację zakwaterowania i wyżywienia uczestników kursu, wykładowców i egzaminatorów,
- zebranie niezbędnych dokumentów i zdjęć (zdjęcia w formie elektronicznej),
- zorganizowanie obowiązkowego egzaminu (pisemnego i praktycznego),
- dostarczenie do Biura PZJ protokołu ukończenia kursu w terminie 7 dni od daty jego zakończenia.

11.8. Kandydaci na kurs podstawowy mogą przystąpić do zajęć pod warunkiem złożenia u kierownika kursu wypełnionej deklaracji. Pozostałe niezbędne dokumenty osobowe muszą być dostarczone, do wglądu, organizatorowi kursu, przed jego rozpoczęciem. Niedostarczenie dokumentów w terminie może spowodować skreślenie kandydata z listy uczestników kursu.

12. Kursy dla delegatów technicznych i GT mogą być organizowane oddzielnie lub razem.
  13. Procedura zgłaszania kursów/seminariów:
    - organizator zgłasza kurs/seminarium do Biura PZJ na właściwym formularzu, wraz z programem,
    - kurs zatwierdza Komisja Powożenia PZJ.
- Komisja Powożenia PZJ może nie wyrazić zgody na zorganizowanie kursu/seminarium.
- informacja o zatwierdzonym kursie/seminarium jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

ROZDZIAŁ V DELEGACI TECHNICZNI

Artykuł 59 ZASADY OGÓLNE

1. Niniejsze przepisy określają zasady funkcjonowania delegata technicznego (DT) w zakresie zdobywania uprawnień i licencji oraz pracy na zawodach krajowych.
2. Ilekroć w niniejszych przepisach używa się sformułowania zawody krajowe, należy przez to rozumieć zawody regionalne lub ogólnopolskie wymienione w kalendarzu zawodów WZJ lub PZJ.
3. Wszelkie wytyczne odnośnie osób oficjalnych na zawodach międzynarodowych określają przepisy Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI).

Artykuł 60 WYNAGRODZENIE DELEGATÓW TECHNICZNYCH

Ekwiwalent przysługujący za każdy dzień faktycznej i niezbędnej obecności delegata technicznego na zawodach, określony został w Cz. I, Rozdz. I, Art. 6, Pkt 7 niniejszych Przepisów.

Artykuł 61 EWIDENCJA DELEGATÓW TECHNICZNYCH

1. Biuro PZJ prowadzi ewidencję osób posiadających aktualną klasę i licencję delegata technicznego.
2. Osoby nie posiadające aktualnej licencji delegata technicznego nie mogą pełnić takiej funkcji na zawodach krajowych, pod rygorem unieważnienia wyników tych zawodów.

Artykuł 62 DELEGAT TECHNICZNY NA ZAWODACH

1. Delegat techniczny jest osobą oficjalną na zawodach, na których pełni swoją funkcję.
2. Delegat techniczny jest odpowiedzialny za sprawdzenie zgodności przeprowadzania zawodów z przepisami jeździeckimi oraz propozycjami

zawodów.

3. Delegat techniczny może mieć do pomocy asystenta.
4. Delegat techniczny i jego asystent nie mogą startować jako zawodnicy w zawodach, na których pełnią oficjalnie swoje funkcje.

Artykuł 63 KRAJOWY DELEGAT TECHNICZNY

Krajowym delegatem technicznym może zostać osoba:

- pełnoletnia,
- posiadająca przynajmniej średnie wykształcenie,
- posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych,
- korzystająca z pełni praw publicznych,
- która pisemnie zobowiąże się do przestrzegania postanowień statutu, przepisów i regulaminów PZJ,
- która pisemnie wyrazi zgodę na poddanie się odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej przepisami PZJ,
- która zda egzamin,
- która spełnia wymogi, określone przepisami dla danej konkurencji.

Artykuł 64 PROMOTOR

1. Promotorem jest delegat techniczny znajdujący się na liście promotorów, prowadzonej przez właściwą komisję konkurencji PZJ.
2. Promotorów powołuje i odwołuje właściwa komisja konkurencji PZJ.
3. Lista promotorów publikowana jest na stronie PZJ.

Artykuł 65 SZKOLENIA DELEGATÓW TECHNICZNYCH

1. Rodzaje szkoleń:
  - kurs podstawowy,
  - seminarium licencyjne,
  - seminarium doszkalające.
2. Szkolenia mogą organizować: PZJ, WZJ, właściwe komisje konkurencji PZJ oraz promotorzy.
3. Nadzór nad szkoleniami oraz egzaminami sprawuje właściwa komisja konkurencji PZJ.

Artykuł 66 DELEGAT TECHNICZNY W KONKURENCJI SKOKÓW PRZEZ PRZESZKODY

1. Delegat techniczny na zawodach:
  - jest odpowiedzialny za sprawdzenie zgodności przeprowadzania zawodów z przepisami jeździeckimi oraz propozycjami zawodów,
  - nadzoruje poprawność obliczenia wyników,
  - składa raport,
  - doradza komisji sędziowskiej w sprawach podlegających jej

- decyzji,
  - zdaje raport przewodniczącemu komisji sędziowskiej o gotowości stosownego toru przeszkód do rozpoczęcia konkursu,
  - zajmuje się nadzorem nad warunkami technicznymi i administracyjnymi zawodów,
  - asystuje i doradza komisji sędziowskiej, komisji weterynaryjnej i komitetowi organizacyjnemu.
2. Krajowym delegatem technicznym w konkurencji skoki przez przeszkody może zostać osoba spełniająca warunki zawarte w Art. 63 oraz posiada 1 licencję gospodarza toru oraz klasę 1 sędziowską w tej konkurencji.
  3. Warunkiem pełnienia funkcji DT, na zawodach krajowych, jest posiadanie aktualnej licencji DT.
  4. Licencja ważna jest przez okres dwóch lat licząc od dnia jej uzyskania do 31 grudnia roku następnego.
  5. Koszt licencji ustalony jest przez Zarząd PZJ i publikowany na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
  6. Licencja DT jest nadawana przez Polski Związek Jeździecki.
  7. Warunki otrzymania licencji:
    - 7.1. Złożenie wniosku o wydanie licencji w PZJ.
    - 7.2. Wniesienie opłaty za licencję DT zgodnie z cennikiem PZJ,
    - 7.3. Ukończenie kursu podstawowego/seminarium licencyjnego dla DT.
  8. Kursy dla DT.
    - 8.1. Rodzaje kursów:
      - kurs podstawowy,
      - seminarium licencyjne,
      - seminarium doszkalające.
- Kursy mogą organizować: PZJ, WZJ oraz promotorzy.
- 8.2. Nadzór nad szkoleniami oraz egzaminami sprawuje Komisja Skoków PZJ.
  - 8.3. Komisję egzaminacyjną stanowi wykładowca lub wykładowcy przeprowadzający szkolenie.
  - 8.4. Wykładowcą musi być osoba posiadająca status promotora.
  - 8.5. Przed przystąpieniem do egzaminu kandydat musi zaliczyć praktykę u promotora.
  9. Promotorem jest DT znajdujący się na liście promotorów, prowadzonej przez Komisję Skoków PZJ.
  10. Promotorów powołuje i odwołuje Komisja Skoków PZJ.
  11. Lista promotorów publikowana jest na stronie PZJ.

Artykuł 67 DELEGAT TECHNICZNY W KONKURENCJI WSZECHSTRONNEGO KONKURSU KONIA WIERZCHOWEGO

1. Delegat techniczny zatwierdza:

- warunki techniczne i przygotowania administracyjne do zawodów,
- badania i przeglądy koni,
- rozlokowanie koni i zawodników,
- organizację pracy komisarzy.

2. Delegat techniczny:

- dokonuje przeglądu i zatwierdza trasy, place treningowe i rozprężalnie do wszystkich trzech prób łącznie z rodzajem i wymiarami przeszkód, ze szczególnym uwzględnieniem dostosowania ich do poziomu zawodów,
- zobowiązany jest szczególnie do zmierzenia wszystkich tras w próbach, w celu sprawdzenia czy mają wymaganą długość,
- musi mieć możliwość obejrzenia ich odpowiednio wcześniej, by była możliwość wniesienia ewentualnych poprawek,
- może żądać do dyspozycji jednego lub kilku koni dla wypróbowania tras, torów przeszkód lub każdej z przeszkód,
- nadzoruje zebranie techniczne i kieruje całym personelem technicznym,
- bada ewentualne wątpliwości dotyczące poprawności obliczenia wyników i nałożonych punktów karnych,
- składa raport i doradza komisji sędziowskiej w sprawach podlegających jej decyzji,
- posiada absolutną władzę aż do momentu, gdy poinformuje komisję sędziowską, że wszystkie warunki go satysfakcjonują,
- następnie zajmuje się nadzorem nad warunkami technicznymi i administracyjnymi zawodów oraz asystuje i doradza komisji sędziowskiej, komisji weterynaryjnej i komitetowi organizacyjnemu,
- DT ma prawo do udzielenia ostrzeżenia albo do zatrzymania zawodnika na krosie za niebezpieczną jazdę, jazdę na wyczerpanym koniu, stawianie nadmiernych wymagań zmęczonemu koniowi, jazdę na koniu ewidentnie kulawym, nadmierne użycie bata i/lub ostróg lub jazdę w sposób niebezpieczny,
- DT zawodów ma obowiązek dopilnowania obecności, pracy i czynności osób funkcyjnych,
- DT zawodów ma obowiązek podać w sprawozdaniu informacje o stanie sprawdzonej dokumentacji, należy wymienić zauważone braki i ewentualnie nałożone kary.

3. DT sporządza po zawodach:

- raport z uwagami dotyczącymi organizacji zawodów,
- raport o ewentualnych uchybieniach po sprawdzeniu dokumentów/ /sprzętu.

Raport musi być sporządzony na oficjalnym druku PZJ.

4. Kandydat na DT może pełnić funkcję Asystenta DT i nie może pełnić

samodzielnie funkcji na żadnych krajowych zawodach WKKW.

5. Krajowym kandydatem na DT może zostać osoba spełniająca warunki zawarte w Art. 63 oraz:
  - posiadająca przynajmniej brązową odznakę jeździecką lub uzyskaną w swojej karierze jeździeckiej M klasę sportową w konkurencji WKKW,
  - posiadająca uprawnienia sędziowskie minimum 3 klasy i aktualną licencję sędziego w konkurencji WKKW,
  - zda, z wynikiem pozytywnym, egzamin kończący podstawowy kurs DT.
6. Krajowym DT może zostać osoba spełniająca następujące warunki:
  - posiadająca od co najmniej dwóch lat uprawnienia kandydata na DT (licząc od dnia zatwierdzenia przez PZJ protokołu z egzaminu końcowego kursu podstawowego do 31 grudnia roku następnego),
  - która udokumentuje pełnienie minimum 6 razy funkcji asystenta DT na zawodach krajowych lub międzynarodowych (w tym minimum 2 razy u DT będącego na liście FEI),
  - która ukończy seminarium licencyjne dla DT.

Powyższe wymagania nie dotyczą osób, które uzyskały uprawnienia przed 23.03.2009 roku.

7. Nadanie uprawnień i licencji kandydata na DT następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 5 oraz po przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego kurs podstawowy dla DT.
8. Nadanie uprawnień i licencji DT następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 6 oraz przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego seminarium licencyjne dla DT oraz po udokumentowaniu pełnionych funkcji na zawodach.
9. Warunkiem pełnienia funkcji DT lub asystenta DT, na zawodach krajowych, jest posiadanie aktualnej licencji.
10. Licencja ważna jest przez okres dwóch lat licząc od dnia jej uzyskania do 31 grudnia roku następnego.
11. Koszt licencji ustalony jest przez Zarząd PZJ i publikowany na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
12. Licencja DT oraz kandydata na DT jest nadawana przez Polski Związek Jeździecki.
13. Warunki otrzymania licencji:
  - 13.1. Złożenie wniosku o wydanie licencji w PZJ.
  - 13.2. Wniesienie opłaty za licencję DT zgodnie z cennikiem PZJ.
  - 13.3. Spełnienie następujących warunków:
    - asystent delegata technicznego - pełnienie w ciągu 2 lat (licząc od dnia uzyskania uprawnień lub licencji do 31 grudnia roku następnego) minimum 3 razy funkcji asystenta DT na zawodach krajowych lub międzynarodowych.

Jeżeli warunek ten nie jest spełniony do otrzymania licencji konieczne jest ukończenie seminarium licencyjnego zakończonego egzaminem.

- delegat techniczny - w okresie 2 lat (licząc od dnia uzyskania uprawnień lub licencji do 31 grudnia roku następnego) - pełnienie minimum 6-krotnie funkcji DT lub asystenta na zawodach regionalnych, ogólnopolskich, lub międzynarodowych w tym minimum 2-krotnie na zawodach międzynarodowych minimum CCI** jako minimum asystent DT.

Dopuszcza się możliwość zaliczenia pełnionych funkcji jako Przewodniczący Komisji Sędziowskiej na zawodach WKKW, jednak nie więcej niż 2-krotnie.

13.4. Ukończenie seminarium licencyjnego dla DT zakończonego egzaminem.

14. Jeżeli nie jest spełniony warunek opisany w punkcie 13.3 dla DT, może on dostać licencję tylko jako asystent DT. Uzyskanie licencji jako DT jest możliwe po odbyciu jednorazowej praktyki u DT z aktualnej listy FEI, poświadczona w formie pisemnej. Warunek zawarty w punkcie 13.4 musi być spełniony. Uzyskanie licencji w tym trybie jest możliwe za zgodą Komisji WKKW.

15. Krajowy DT może się ubiegać o promocję międzynarodową jeżeli posiada:

- aktualną licencję DT w konkurencji WKKW,
- minimum 3 letnią regularną praktykę krajową,
- pozytywną opinię DT z uprawnieniami międzynarodowymi.

Wniosek o promocję na DT FEI musi być przesłany do Biura PZJ. Warunkiem zgłoszenia kandydata na kurs FEI jest pozytywna opinia Komisji WKKW oraz Kolegium Sędziów.

16. DT w konkurencji WKKW, znajdujący się na aktualnej liście FEI, mogą wystąpić o przyznanie licencji krajowej, po złożeniu w PZJ wniosku o wydanie licencji i wniesieniu opłaty za licencję DT, zgodnie z cennikiem PZJ.

17. Kursy dla DT.

17.1. Rodzaje kursów:

- podstawowe - dające uprawnienia kandydata na DT,
- seminarium licencyjne - odświeżające zakres wiedzy,
- seminarium szkolące - poszerzające zakres wiedzy.

17.2. Ukończenie kursu podstawowego/seminarium licencyjnego jest jednym z warunków uzyskania licencji DT.

17.3. Nadzór nad kursami/seminariami sprawuje Biuro PZJ i Komisja WKKW PZJ.

17.4. Komisję egzaminacyjną stanowią wykładowcy kursu/seminarium. Komisja egzaminacyjna powinna się składać z minimum 2 osób.

17.5. Egzaminatorem/wykładowcą na kursie/seminarium DT mogą być tylko DT figurujący na aktualnej liście FEI.

17.6. Kierownika kursu/seminarium wyznacza organizator a zatwierdza Komisja WKKW PZJ. Wykładowców i egzaminatorów zatwierdza Komisja WKKW PZJ.

17.7. Kierownik kursu/seminarium odpowiada za:

- organizację zakwaterowania i wyżywienia uczestników kursu, wykładowców i egzaminatorów,
- zebranie niezbędnych dokumentów i zdjęć (zdjęcia w formie elektronicznej),
- zorganizowanie obowiązkowego egzaminu (pisemnego i praktycznego),
- dostarczenie do Biura PZJ protokołu ukończenia kursu w terminie 7 dni od daty jego zakończenia.

17.8. Kandydaci na kurs podstawowy mogą przystąpić do zajęć pod warunkiem złożenia u kierownika kursu wypełnionej deklaracji. Pozostałe niezbędne dokumenty osobowe muszą być dostarczone, do wglądu organizatorowi kursu, przed jego rozpoczęciem. Niedostarczenie dokumentów w terminie może spowodować skreślenie kandydata z listy uczestników kursu.

18. Kursy są mogą być organizowane oddzielnie lub razem dla DT i GT.

19. Procedura zgłaszania kursów/seminariów:

- organizator zgłasza kurs/seminarium do Biura PZJ na właściwym formularzu, wraz z programem.
- kurs zatwierdza Komisja WKKW PZJ.

Komisja WKKW PZJ może nie wyrazić zgody na zorganizowanie kursu/seminarium.

- informacja o zatwierdzonym kursie/seminarium jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

Artykuł 68 DELEGAT TECHNICZNY W KONKURENCJI POWOŻENIA

1. Delegat techniczny zatwierdza:

- warunki techniczne i przygotowania administracyjne do zawodów,
- miejsca na badania i przeglądy koni,
- rozlokowanie koni i ludzi.

2. Delegat techniczny:

- dokonuje przeglądu i zatwierdza trasy, place treningowe i rozprężalnie do wszystkich trzech prób łącznie z rodzajem i wymiarami przeszkód, ze szczególnym uwzględnieniem dostosowania ich do poziomu zawodów,
- zobowiązany jest szczególnie do zmierzenia wszystkich tras w próbach w celu sprawdzenia czy mają wymaganą długość (organizator zobowiązany jest zapewnić stosowny środek transportu),

- musi mieć możliwość obejrzenia ich odpowiednio wcześniej, by była możliwość wniesienia ewentualnych poprawek,
  - prowadzi zebranie techniczne i kieruje całym personelem technicznym,
  - przekazuje wytyczne gospodarzowi toru dotyczące zmian trasy lub przeszkód, które uważa za konieczne,
  - weryfikuje ewentualne wątpliwości dotyczące poprawności obliczenia wyników,
  - zdaje raport przewodniczącemu komisji sędziowskiej o gotowości stosownego toru do rozpoczęcia konkursu,
  - zajmuje się nadzorem nad warunkami technicznymi i administracyjnymi zawodów oraz asystuje i doradza komisji sędziowskiej, komisji weterynaryjnej i komitetowi organizacyjnemu,
  - nadmierne zmuszanie do wysiłku wyczerpanych koni, nadmierne użycie bata, zbyt ostre, źle dopasowane lub złamane czy uszkodzone kietzno, uszkodzony pojazd, który może spowodować zranienie konia, lub każde inne działanie, które w opinii DT jest oczywistym i niewątpliwym aktem brutalności powinno zostać przez niego jak najszybciej zgłoszone przewodniczącemu komisji sędziowskiej. DT winien zatrzymać zawodnika do przybycia członka komisji sędziowskiej, który podejmie decyzję. Czas jest zatrzymywany,
  - DT zawodów dokonuje odprawy i instruuje sędziów przeszkodowych, obserwatorów, sędziów pomiaru czasu, sędziów na startach i metach oraz dopilnowuje ich obecności na wyznaczonych stanowiskach,
  - DT sporządza po zawodach raport z uwagami dotyczącymi organizacji zawodów. Raport musi być sporządzony na oficjalnym druku PZJ (kopie raportu przekazuje organizatorowi zawodów i Komisji Powożenia).
3. Kandydat na DT może pełnić funkcje asystenta DT na wszystkich zawodach krajowych oraz może samodzielnie pełnić funkcję DT na zawodach krajowych w klasie N.
4. Krajowym kandydatem na DT Polskiego Związku Jeździeckiego może zostać osoba spełniająca warunki zawarte w Art. 63 oraz spełnia jeden z warunków:
- posiada uprawnienia gospodarza toru i minimum 3 klasę sędziowską z aktualną licencją w konkurencji powożenia,
  - posiada 1 klasę sportową w powożeniu i minimum 3 klasę sędziowską z aktualną licencją w konkurencji powożenia,
  - posiada minimum 2 klasę sędziowską z aktualną licencją w konkurencji powożenia,
  - zda z wynikiem pozytywnym egzamin kończący podstawowy kurs dla DT.

5. Krajowym DT Polskiego Związku Jeździeckiego może zostać osoba spełniająca następujące warunki:
    - posiadająca od co najmniej dwóch lat uprawnienia kandydata na DT (licząc od dnia zatwierdzenia przez PZJ protokołu z egzaminu końcowego kursu podstawowego),
    - która udokumentuje pełnienie minimum 4 razy funkcji asystenta DT na zawodach krajowych lub CAI (w tym minimum 1 raz u DT będącego na liście FEI),
    - zda z wynikiem pozytywnym egzamin na krajowego DT,
    - która ukończy seminarium - licencyjne dla DT.
  6. Nadanie uprawnień kandydata DT następuje po spełnieniu warunków określonych punkcie 4 oraz po przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego kurs podstawowy dla DT.
  7. Nadanie uprawnień DT następuje po spełnieniu warunków określonych w punkcie 5 i przesłaniu do Biura PZJ protokołu z egzaminu kończącego seminarium licencyjne dla DT.
  8. Warunkiem pełnienia funkcji asystenta DT lub DT na zawodach krajowych jest posiadanie aktualnej licencji PZJ.
  9. Koszt licencji ustalony jest przez Zarząd PZJ i publikowany na oficjalnej stronie internetowej PZJ.
  10. Licencja ważna jest przez okres dwóch lat od momentu jej uzyskania.
  11. Licencja DT oraz kandydata na DT jest nadawana przez Polski Związek Jeździecki.
  12. Warunki otrzymania licencji :
    - 12.1. Ukończenie kursu podstawowego/seminarium licencyjnego.
    - 12.2. Złożenie wniosku o nadanie licencji osób oficjalnych w PZJ.
    - 12.3. Wniesienie opłaty za licencję zgodnie z cennikiem PZJ.
  13. Jeżeli DT nie odnowi licencji po minięciu okresu jej ważności nie traci uprawnień DT ale nie może pełnić funkcji DT na żadnych zawodach aż do momentu odnowienia licencji.
  14. Krajowy DT może się ubiegać o promocję międzynarodową jeżeli posiada:
    - aktualną licencję DT w konkurencji powożenia,
    - minimum 3 letnią regularną praktykę krajową - wymóg ten może być złagodzony na warunkach określonych w przepisach FEI,
    - pozytywną opinię DT z uprawnieniami międzynarodowymi.
    - spełnia pozostałe wymogi określone w przepisach FEI
- Wniosek o promocję na DT FEI musi być przesłany do Biura PZJ. Warunkiem zgłoszenia kandydata na kurs FEI jest spełnienie wyżej wymienionych wymogów oraz pozytywna opinia Komisji Powożenia i Kolegium Sędziów.
15. Kursy dla DT.
    - 15.1. Rodzaje kursów:

- podstawowe - dające uprawnienia,
  - licencyjny - odświeżające zakres wiedzy,
  - doszkalający - poszerzające zakres wiedzy.
- 15.2. Nadzór nad kursami sprawuje Biuro PZJ i Komisja Powożenia PZJ.
- 15.3. Komisję egzaminacyjną stanowi wykładowca/wykładowcy kursu.
- 15.4. Egzaminatorem/wykładowcą na kursie dla DT mogą być tylko DT figurujący na aktualnej liście osób uprawnionych do prowadzenia kursów PZJ.
- 15.5. Kierownika kursu wyznacza organizator, a zatwierdza Komisja Powożenia PZJ. Wykładowców i egzaminatorów zatwierdza Komisja Powożenia PZJ.
- 15.6. Kierownik kursu odpowiada za:
- organizację zakwaterowania i wyżywienia uczestników kursu, wykładowców i egzaminatorów,
  - zebranie niezbędnych dokumentów,
  - dostarczenie do Biura PZJ protokołu ukończenia kursu w terminie 7 dni od daty jego zakończenia.
- 15.7. Kandydaci na kurs podstawowy mogą przystąpić do zajęć pod warunkiem złożenia u kierownika kursu wypełnionej deklaracji. Pozostałe niezbędne dokumenty osobowe muszą być dostarczone, do wglądu organizatorowi kursu, przed jego rozpoczęciem. Niedostarczenie dokumentów w terminie może spowodować skreślenie kandydata z listy uczestników kursu
16. Kursy dla DT i GT mogą być organizowane oddzielnie lub razem.
17. Procedura zgłaszania kursów:
- organizator zgłasza kurs do Biura PZJ na właściwym formularzu,
  - kurs/seminarium zatwierdza Komisja Powożenia PZJ,
  - Komisja Powożenia PZJ może nie wyrazić zgody na zorganizowanie kursu/seminarium.

Informacja o zatwierdzonym kursie/seminarium jest publikowana na oficjalnej stronie internetowej PZJ.

ROZDZIAŁ VI LEKARZE WETERYNARII

Artykuł 69 ZASADY OGÓLNE

1. Niniejsze przepisy określają zasady funkcjonowania lekarzy weterynarii w zakresie zdobywania uprawnień i licencji oraz pracy na zawodach kalendarza PZJ.
2. Wszelkie wytyczne odnośnie osób oficjalnych na zawodach międzynarodowych określają przepisy Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI).

Artykuł 70 ZASADY ZDOBYWANIA UPRAWNIEŃ LEKARZA WETERYNARII PZJ

1. Lekarz weterynarii ubiegający się o otrzymanie licencji lekarza weterynarii PZJ musi spełnić następujące warunki:
  - posiadać dyplom lekarza weterynarii i prawo wykonywania zawodu,
  - przedstawić aktualne zaświadczenie o prowadzeniu, co najmniej trzy lata, własnej praktyki weterynaryjnej w zakresie leczenia koni lub o zatrudnieniu jako lekarz weterynarii w klinice zajmującej się leczeniem koni,
  - postępować zgodnie z zasadami etyki weterynaryjnej,
  - ukończyć jednodniowy kurs licencyjny dla lekarzy weterynarii PZJ organizowany przez PZJ lub WZJ,
Wykładowcami tego kursu muszą być lekarze weterynarii umieszczeni na liście lekarzy weterynarii PZJ.
    - złożyć wniosek o przyznanie licencji,
    - wnieść opłatę zgodnie z cennikiem PZJ.
2. Licencja wydawana jest na trzy lata kalendarzowe.
3. Lekarz weterynarii, aby zachować uprawnienia do przedłużania licencji musi raz na trzy lata wziąć udział w kursie dla oficjalnych lekarzy weterynarii zawodów organizowany przez PZJ lub WZJ.

Artykuł 71 ZAWIESZANIE UPRAWNIEŃ LEKARZY WETERYNARII

1. Licencja może być zawieszona na okres do 12 miesięcy lub cofnięta przez Zarząd Polskiego Związku Jeździeckiego na wniosek Komisji Weterynaryjnej PZJ w następujących przypadkach:
  - rażące zaniedbania w wypełnianiu obowiązków licencjonowanego oficjalnego lekarza weterynarii PZJ,
  - złamanie zasad czystego sportu i etyki.
2. Lekarz weterynarii, któremu Zarząd Polskiego Związku Jeździeckiego cofnął licencję oficjalnego lekarza weterynarii PZJ, po dwóch latach od daty pozbawienia licencji może wystąpić z wnioskiem do Zarządu PZJ o ponowne przyznanie licencji.
3. Osoba ubiegająca się o ponowne przyznanie licencji oficjalnego lekarza weterynarii PZJ, musi zaliczyć kurs kwalifikacyjny zgodnie z postanowieniami opisanymi w Art. 70.

Artykuł 72 WYNAGRODZENIE LEKARZY WETERYNARII

1. Koszty związane z obecnością delegata weterynaryjnego PZJ, oficjalnego lekarza weterynarii zawodów oraz współpracujących lekarzy weterynarii ponosi organizator zawodów.
  - 1.1. Do kosztów tych zalicza się:
    - wynegocjowana stawka za obsługę zawodów oficjalnego lekarza

weterynarii zawodów, odpowiedzialnego za organizację opieki weterynaryjnej w systemie 24h.

- wynegocjowana stawka dla delegata weterynaryjnego,
- zakwaterowanie i wyżywienie,
- zwrot kosztów dojazdu samochodem lub ambulansem według obowiązujących stawek urzędowych.

1.2. Koszty leków, materiałów medycznych i innych czynności lekarsko-weterynaryjnych, które są wykonywane na życzenie osoby odpowiedzialnej za konia, właściciela lub dysponenta konia ponosi ich zleceniodawca.

Artykuł 73 EWIDENCJA LEKARZY WETERYNARII

1. Polski Związek Jeździecki, prowadzi listę licencjonowanych lekarzy weterynarii, uprawnionych do pełnienia na zawodach jeździeckich oficjalnych funkcji weterynaryjnych:
  - delegata weterynaryjnego PZJ,
  - oficjalnego lekarza weterynarii zawodów.
2. Osoby nie posiadające aktualnej licencji nie mogą pełnić żadnej z funkcji wymienionych w punkcie 1 niniejszego artykułu na zawodach kalendarza PZJ.

Artykuł 74 DELEGAT WETERYNARYJNY PZJ

1. Delegatem weterynaryjnym może być lekarz weterynarii, który posiada aktualną licencję lekarza weterynarii PZJ, od co najmniej dwóch lat.
2. Delegat weterynaryjny PZJ jest powoływany przez organizatora w porozumieniu z Komisją Weterynaryjną na:
  - Mistrzostwa Polski,
  - Puchary Polski,
  - Ogólnopolską Olimpiadę Młodzieży.
3. Do obowiązków delegata weterynaryjnego PZJ należy:
  - nawiązanie współpracy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii,
  - sprawdzenie przygotowanie terenu zawodów przez organizatora, pod względem sanitarno-weterynaryjnym i dobrostanu zwierząt,
  - współpraca z oficjalnym lekarzem weterynarii zawodów we wszystkich sprawach dotyczących prawidłowego zabezpieczenia weterynaryjnego zawodów,
  - przeprowadzenie kontroli paszportów koni i obowiązujących urzędowych świadectw zdrowia.

Stwierdzone nieprawidłowości, delegat weterynaryjny zgłasza na piśmie do sędziego głównego.
4. Delegat weterynaryjny:
  - jest członkiem zespołu przeprowadzającego przeglądy koni,

- jest doradcą organizatora, sędziego głównego i Komisji Odwoławczej we wszystkich sprawach natury lekarsko-weterynaryjnej,
  - razem z oficjalnym lekarzem weterynarii zawodów tworzy Komisję Weterynaryjną zawodów.
5. Delegat weterynaryjny PZJ zawodów ma obowiązek w ciągu 7 dni od daty zakończenia zawodów, przesłać do biura PZJ wypełniony formularz sprawozdania weterynaryjnego z zawodów.

Artykuł 75 OFICJALNY LEKARZ WETERYNARII ZAWODÓW

1. Oficjalnym lekarzem weterynarii zawodów może być, lekarz weterynarii, który posiada aktualną licencję lekarza weterynarii PZJ.
2. Organizator zawodów ma obowiązek powołania oficjalnego lekarza weterynarii zawodów na:
  - Mistrzostwa Polski,
  - Puchary Polski,
  - Ogólnopolską Olimpiadę Młodzieży,
  - każde zawody Ogólnopolskie.
3. Powiadomienie lekarza weterynarii o powołaniu do pełnienia funkcji oficjalnego lekarza weterynarii zawodów ciąży na organizatorze zawodów.
4. Na zawodach, na których zgodnie z przepisami PZJ, nie ma wymogu obecności delegata weterynaryjnego PZJ, oficjalny lekarz weterynarii zawodów współpracuje z organizatorem zawodów w zakresie szeroko rozumianego przygotowania weterynaryjnego zawodów, a zwłaszcza w zakresie:
  - sprawdzenia czy został powiadomiony przez organizatora Powiatowy Lekarz Weterynarii o organizowaniu zawodów,
  - ustalenia programu opieki lekarsko-weterynaryjnej nad końmi od momentu przybycia ich na miejsce zawodów do momentu wyjazdu, uwzględniając, w zależności od konkurencji i rangi zawodów, formę współpracy i ilość współpracujących lekarzy weterynarii i personelu pomocniczego.
5. Do obowiązków oficjalnego lekarza weterynarii zawodów należy:
  - przeprowadzanie wrywkowej kontroli paszportów koni,
  - kontrola urzędowych świadectw zdrowia,Stwierdzone nieprawidłowości zgłasza na piśmie do Sędziego Głównego. Informacja o nieprawidłowościach musi znaleźć się w sprawozdaniu weterynaryjnym.
  - sprawuje opiekę lekarsko-weterynaryjną nad wszystkimi końmi przybyłymi na zawody,
  - podczas trwania konkursu jest obecny przy placu konkursowym i musi być wyposażony w leki i sprzęt weterynaryjny, ze szczególnym

uwzględnieniem środków pomocy doraźnej, chirurgicznej i środków do przeprowadzenia eutanazji,

- jest dysponentem ambulansu weterynaryjnego i środka transportu służącego do ewakuacji z terenu zawodów konia rannego lub martwego,
  - na zawodach niewymagających obecności delegata weterynaryjnego PZJ jest doradcą sędziego głównego i organizatora zawodów we wszystkich sprawach natury lekarsko-weterynaryjnej.
6. Oficjalny lekarz weterynarii zawodów ma obowiązek w ciągu 7 dni od daty zakończenia zawodów, przesłać do biura PZJ wypełniony formularz sprawozdania weterynaryjnego z zawodów.

Artykuł 76 ASYSTUJĄCY LEKARZ WETERYNARII

1. Organizator zawodów powinien, na wniosek oficjalnego lekarza weterynarii zawodów, wziąć pod uwagę konieczność udziału dodatkowych lekarzy weterynarii, do pomocy oficjalnemu lekarzowi weterynarii zawodów tak, aby zapewnić skuteczną i bezpieczną obsługę weterynaryjną, w każdym miejscu zawodów w systemie 24h.
2. Asystującymi lekarzami weterynarii powinni być lekarze weterynarii, mający praktykę w leczeniu koni.
3. Asystujący lekarz weterynarii mogą działać wyłącznie w porozumieniu i pod nadzorem oficjalnego lekarza weterynarii zawodów.

Artykuł 77 PRYWATNY LEKARZ WETERYNARII ZAWODNIKA LUB EKIPY

1. Prywatny lekarz weterynarii zawodnika lub ekipy to lekarz weterynarii, który przybył na zawody w celu sprawowania opieki lekarsko-weterynaryjnej nad końmi, powierzonymi mu przez osobę odpowiedzialną za konia.
2. Na osobie odpowiedzialnej za konia spoczywa obowiązek dopilnowania, że prywatny lekarz weterynarii zgłosi swoją obecność osobiście, delegatowi weterynaryjnemu zawodów lub oficjalnemu lekarzowi weterynarii zawodów.
3. Obecność Prywatnego lekarza weterynarii musi być zaznaczona w formularzu zgłoszeniowym na zawody, przesyłanym do organizatora zawodów.

Artykuł 78 LEKARZ WETERYNARII NA ZAWODACH SZCZEBLA REGIONALNEGO

1. Okręgowe Związki Jeździeckie prowadzą współpracę z lekarzami weterynarii w swoich okręgach.
2. Organizator zawodów powołuje lekarza weterynarii mającego praktykę w leczeniu koni, jednak nie musi on posiadać uprawnień nadanych przez PZJ.

3. Organizator zawodów ma obowiązek zapewnienia obecności na zawodach lekarza weterynarii, obecnego przez wszystkie dni zawodów.
4. Sędzia główny nie ma prawa rozpocząć lub kontynuować zawodów, jeżeli obsługa weterynaryjna nie jest obecna na terenie zawodów podczas konkursów.
5. Obecność lekarza weterynarii musi być odnotowana w sprawozdaniu delegata sędziowskiego PZJ.
6. Wynagrodzenie lekarza weterynarii na zawodach szczebla regionalnego opisane są w Art. 72.

Artykuł 79 STRÓJ LEKARZA WETERYNARII

Każdy lekarz weterynarii pełniący funkcję oficjalną na zawodach, jest zobowiązany do noszenia wyróżniającego go ubioru, wskazującego na pełnioną funkcję, np. kamizelka z napisem „lekarz weterynarii”.

Artykuł 80 ZASADY ZDOBYWANIA UPRAWNIEŃ LEKARZA WETERYNARII PZJ

1. Lekarz weterynarii ubiegający się o otrzymanie licencji lekarza weterynarii PZJ musi spełnić warunki opisane w Art. 70, Pkt. 1.
2. Lekarz weterynarii, aby zachować uprawnienia do przedłużania licencji musi spełnić warunki opisane w Art. 70, Pkt. 3.
3. Uprawnienia lekarza weterynarii posiadającego licencję oficjalnego lekarza weterynarii PZJ.
  - 3.1. Lekarz weterynarii posiadający licencję oficjalnego lekarza weterynarii PZJ, może pełnić funkcję oficjalnego lekarza weterynarii zawodów PZJ na krajowych zawodach jeździeckich we wszystkich konkurencjach jeździeckich.
  - 3.2. Lekarz weterynarii posiadający licencję oficjalnego lekarza weterynarii PZJ, po dwóch latach od daty uzyskania licencji i zaliczeniu w tym okresie kursokonferencji szkoleniowej organizowanej przez PZJ dla licencjonowanych oficjalnych lekarzy weterynarii PZJ, może pełnić funkcję delegata weterynaryjnego PZJ, na zawodach krajowych we wszystkich konkurencjach jeździeckich
  - 3.3. Lekarz weterynarii posiadający licencję oficjalnego lekarza weterynarii PZJ, jest uprawniony do opisywania koni w paszportach, które są zarejestrowane w PZJ, łącznie z wykonywaniem opisu koni w języku angielskim,
4. Zasady otrzymania uprawnień: Permitted Treating Veterinarian FEI.
  - 4.1. Lekarz weterynarii ubiegający się o licencję Permitted Treating Veterinarian FEI musi:
    - posiadać ważną licencję oficjalnego lekarza weterynarii PZJ,
    - wypełnić wniosek zgłoszeniowy i przesłać, do biura Polskiego Związku Jeździeckiego, celem akceptacji i przesłania

wniosku do FEI.

5. Zasady uzyskania uprawnień lekarza weterynarii FEI regulują przepisy FEI.